

**WYKŁADY KURSOWE,
WYKŁADY FAKULTATYWNE, KONWERSATORIA
FAKULTATYWNE**

**Wydział Filologii Polskiej i Klasycznej
2019/2020**

Poznań 2019

INSTYTUT FILOLOGII POLSKIEJ

WYKŁADY KURSOWE

prof. dr hab. Przemysław Czaplński

dr hab. Marcin Jaworski

POLSKA LITERATURA NAJNOWSZA

(wykład kursowy, II sem., 30 godz., III rok 1°)

Wykłady omawiają kluczowe zjawiska literackie oraz polityczne i społeczne lat 1976-2010, dążąc do ich syntezy. W centrum zainteresowania będą m.in.: przemiany, jakim poddawała się poezja i proza tego okresu; światopoglądy artystyczne (i nie tylko artystyczne) literatury i jej twórców; najważniejsze nurty, mody i utwory; dorobek literacki Starych i Nowych Mistrzów.

prof. dr hab. Józef Dobosz

WYKŁADY Z HISTORII POLSKI (966-1795)

(wykład kursowy, I sem., 30 godz., I-III rok 1°)

Każdy z wykładów poświęcony będzie prezentacji aktualnej dyskusji o wybranych (przełomowych) zagadnieniach z historii Polski i Rzeczypospolitej od utworzenia państwa we wczesnym średniowieczu do trzeciego rozbioru i upadku Rzeczypospolitej szlacheckiej w 1795 r. Głównym celem tych wykładów nie będzie poszukiwanie „białych plam”, ale przedstawienie innej niż podręcznikowa interpretacji wydarzeń, zjawisk czy procesów historycznych. Każdy z wykładów będzie się opierał na innych rodzajach źródeł historycznych (roczniki, kroniki, pamiętniki, obrazy, mapy) i po części ukazywać ich ewolucję na przestrzeni wieków. Wybór omawianych tematów związany jest także z prezentacją różnych metod badawczych (np. statystyczna, retrogresywna, progresywna) czy szkół historiograficznych (np. szkoła Annales, szkoła pozytywistyczna).

prof. dr hab. Jerzy Fiećko

HISTORIA LITERATURY ROMANTYZMU

(wykład kursowy, I sem., 30 godz.)

Wykład ma charakter kursowy, poświęcony będzie ważnym zjawiskom historycznoliterackim, genologicznym i ideowym, w tym sporom światopoglądowym i estetycznym romantyków polskich w okresie od początku lat

20. do powstania styczniowego. Omawiane będą takie kwestie, jak proces narodzin i rozwoju polskiego romantyzmu (na tle europejskim), poetyka najważniejszych gatunków romantycznych, a także koncepcje i sposoby rozumienia idei narodu, stosunek do problemu relacji polsko-żydowskich czy polsko-rosyjskich, ale analizowane też będą, ujawniane w rozmaitych, zazwyczaj istotnych dla epoki dziełach, dylematy metafizyczne i egzystencjalne, w tym także kwestie poszukiwań i buntów religijnych tak postaci literackich, jak i ich twórców. Ważne miejsce zajmą rozważania na temat ówczesnych historiozoficznych koncepcji rozumienia porządku dziejów. Wykład łączyć będzie perspektywy właściwe dla historii literatury, historii idei oraz poetyki historycznej.

Omawiane będą w pierwszym rzędzie najważniejsze utwory dla tej epoki, takie jak m.in. *Ballady i romanse*, *Konrad Wallenrod*, *Dziady* i *Pan Tadeusz* Mickiewicza (a także wielokrotnie przywoływane będą prelekcje paryskie oraz inne publiczne wystąpienia poety), *Kordian*, *Balladyna*, *Beniowski*, *Król-Duch* Słowackiego, czy *Nie-Boska komedia*, *Irydion*, *Przedświt* Krasińskiego (tu z licznymi odniesieniami do epistolarnego spuścizny tego pisarza) oraz *Quidam* i inne utwory Norwida, *Maria* Antoniego Malczewskiego czy komedie Fredry. Dzieła te oglądane będą m.in. przez pryzmat wielkich kategorii estetycznych, takich jak tragizm, komizm, ironia, groteska. Osobna, końcowa, część wykładów dotyczyć będzie estetyki realizmu i kwestii narodzin w tej epoce nowoczesnej powieści, z licznymi odniesieniami do utworów Kraszewskiego, Korzeniowskiego i innych powieściopisarzy.

dr Piotr Fliciniński

LEKSYKOLOGRAFIA POLSKA

(wykład kursowy, II sem., 30 godz.)

Wykład poświęcony jest najnowszym aspektom metodologii opracowywania słowników i innych dzieł quasi-leksykograficznych. Głównymi zagadnieniami, które staną się tematami wykładów, będą: zależność słownika od interpretacji pozycji odbiorcy, multisłownikowość, nowoczesne metody pozyskiwania i przetwarzania danych itp. Centralnym obszarem zainteresowania, wokół którego zbudowana zostanie narracja spotkań, będzie odpowiedź na pytanie o status tradycyjnej leksykografii i jakość efektów pracy leksykografów w warunkach stechnicyzowanej współczesności.

dr hab. Irena Górska

DRAMAT XX I XXI WIEKU

(wykład kursowy, II sem., 30 godz.)

Wykład jest propozycją dla studentów zainteresowanych rozwojem dramatu XX i XXI wieku. Poszczególne tematy zostaną zaprezentowane w dwóch zasadniczych ujęciach – w planie zbliżeń będą to poetyki autorskie (m.in: Witkacego, Gombrowicza, Różewicza, Mrożka, Białoszewskiego, Kajzara) i formacje (np. absurdyści, brutalści czy twórcy współczesnego dramatu polskiego spod znaku „pokolenia porno”). W planie szerszym omówione zostaną zagadnienia z zakresu teorii dramatu skoncentrowane wokół takich kwestii, jak np. proces zacierania granic gatunkowych, poetyka fragmentu, związki światopoglądu z poetyką, sposoby ujawniania się podmiotu w dramacie, rozwój nowych i dawnych kategorii estetycznych (np. brutalści wobec tragizmu). Prezentowane tematy będą zatem wpisane w różne perspektywy (m.in. genologiczną, estetyczną, filozoficzną).

Ponadto podjęty zostanie też problem wizualności dramatu i jego relacji z innymi sztukami (m.in. teatr, film, plastyka).

dr Wojciech Hofmański
NAUKA O WSPÓLczesnym Języku Polskim: FONETYKA I FONOLOGIA

(wykład kursowy, I sem., 30 godz., I rok 1°)

Celem wykładu jest zapoznanie słuchaczy z podstawowymi zagadnieniami fonetyki i fonologii współczesnego języka polskiego. Szczególna uwaga poświęcona zostanie następującym zagadnieniom: budowa i działanie aparatu artykulacyjnego, klasyfikacje głosek ze względu na sposób i miejsce artykulacji, sławistyczny i międzynarodowy alfabet fonetyczny, cechy prozodyczne języka (akcent, intonacja), standardy wymowy (wymowa krakowsko-poznańska i warszawska), zróżnicowanie regionalne współczesnej polskiej wymowy, a także systemy fonologiczne polszczyzny.

prof. dr hab. Bogumiła Kaniewska, dr Magdalena Bednarek
WSTĘP DO NAUKI O LITERATURZE
(wykład kursowy, I sem., 30 godz., I rok 1°)

Wykład jest wprowadzeniem do podstawowych dyscyplin wiedzy o literaturze: historii literatury, teorii literatury i metodologii badań literackich. Prezentuje podstawowe pojęcia i narzędzia dyscypliny, uczy rozmaitych metod pracy z tekstem literackim. Treść wykładu stanowi niezbędne uzupełnienie wiedzy z poetyki i teorii literatury.

prof. dr hab. Bogumiła Kaniewska, dr hab. Beata Przymuszała
TEORIA LITERATURY
(wykład kursowy, I sem., 30 godz., II rok 1°)

Wykład koncentrować się będzie na teorii i ontologii dzieła literackiego. Zostanie ono zaprezentowane w różnych ujęciach metodologicznych (od pozytywizmu do teorii kulturowej) oraz rozmaitych aspektach funkcjonowania (komunikacyjnym, intertekstualnym, poznawczym, estetycznym etc). Treść wykładu poszerza i systematyzuje wiedzę nabywaną na teorii literatury, stanowi także istotne wprowadzenie metodologiczne dla osób przygotowujących pracę licencjacką z literaturoznawstwa.

prof. UAM dr hab. Aleksandra Kosicka-Pajewska
HISTORIA POLSKI XIX i XX WIEKU
(wykład kursowy, I-II sem., 60 godz., I-III rok 1°)

Wykład w semestrze zimowym obejmie okres od rozbiorów do wybuchu II wojny światowej. Będzie poświęcony próbom odbudowy państwa w wieku XIX oraz budowie II Rzeczypospolitej. Przedmiotem szczególnego zainteresowania staną się zagadnienia polityczne i kulturalne. W semestrze letnim omówione zostaną czasy PRL, m.in. problem zniewolenia państwa i społeczeństwa przez Stalina, wzajemny stosunek społeczeństwa i władzy etc.

prof. dr hab. Anna Krajewska
DRAMATYCZNA I PERFORMATYWNA TEORIA LITERATURY
(wykład kursowy, II sem., 30 godz., III rok 1°)

Celem wykładu jest opanowanie wiedzy z zakresu teorii dramatu i metodologii badań nad dramatem w celu wykorzystania jej do budowania koncepcji dramatycznego literaturoznawstwa. Wykład pokazywać będzie perspektywy łączenia kompetencji teatrologicznych i estetycznych w badaniach literaturoznawczych. Stanowi próbę zaprezentowania nowoczesnej wizji współczesnego literaturoznawstwa przyjmującego za podstawę do określania swych podstawowych kategorii model dramatu. Problematyka skupiać się będzie między innymi wokół zagadnień dyskursu dramaturgicznego, dramatycznej koncepcji literaturoznawczej interpretacji, aktorstwa jako postawy poznawczej, konstruowania sceny jako pola lektury.

prof. UAM dr hab. Agnieszka Kwiatkowska, dr Sylwia Panek
LITERATURA I ŻYCIE LITERACKIE PO ROKU 1918
(wykład kursowy, I-II sem., 60 godz., III 1°)

Wykład historycznoliteracki składający się z dwóch części, ukazujący chronologicznie uporządkowaną rzeczywistość polskiej literatury od roku 1918 do przełomu październikowego 1956 włącznie.

W I semestrze spoglądamy na poezję i prozę XX-lecia międzywojennego, ze szczególnym uwzględnieniem nurtów awangardowych i twórczości najwybitniejszych przedstawicieli tego okresu. Następnie analizujemy wybrane zagadnienie literatury czasu okupacji, tu zwłaszcza dylematy debiutującego pokolenia „Kolumbów”.

W II semestrze omawiamy wybrane zagadnienia literatury polskiej od zakończenia II wojny światowej. Szczególna uwaga poświęcona jest opisowi oraz interpretacji dramatycznego okresu 1945-1949, a także problematyce realizmu socjalistycznego oraz okolicznościom narodzin i przebiegu przełomu 1955-1957 raz jego konsekwencji do początku lat 60. Przedmiotem rozważań są zarówno zjawiska szeroko rozumianego życia literackiego (programy artystyczne, spory światopoglądowe, dylematy twórców), jak też uwarunkowania historyczne i społeczno-polityczne omawianych okresów literackich.

prof. UAM dr hab. Przemysław Matusik
HISTORIA POLSKI 1795-1989
(wykład kursowy, II sem., 30 godz. I-III rok 1°)

Wykład koncentrować się będzie na głównych problemach politycznych i społecznych dziejów Polski od trzeciego rozbioru do Trzeciej Rzeczypospolitej, obejmując między innymi zagadnienia przemian polityczno-ustrojowych w wieku XIX, polskich strategii przetrwania pod zaborami (od programu powstańczego, przez pracę organiczną, do koncepcji ugody); problematykę kształtowania się odrodzonego państwa polskiego po I wojnie światowej, konfigurację społeczną i polityczną II Rzeczypospolitej, genezę PRL-u, zmiany polityczne po 1945 r. i kwestię ruchów opozycyjnych od PSL-u do Solidarności.

dr hab. Małgorzata Okulicz-Kozaryn
WPROWADZENIE DO HISTORII LITERATURY MŁODEJ POLSKI
(wykład kursowy, II sem., 30 godz., II rok 1°)

1. Nerwowość i rozkwit autoanalizy w drugiej połowie lat osiemdziesiątych; pierwsze powieści psychologiczne i nowy typ bohatera; nadwrażliwość i zwrot introspekcyjny w poezji, „poeci-szpitalnicy”, „poeci kostnic”, poeci przekleci; portret Chopina jako nerwowca; program warszawskiego „Życia”.
2. Rok 1894, czyli właściwy początek Młodej Polski; uwarunkowania i obrazy przełomu (ze szczególnym uwzględnieniem zamkniętych oczu); proklamacje nowej sztuki i jej rozwój w poszczególnych ośrodkach kulturalnych (Warszawa, Lwów, Kraków, Zakopane, Wilno); dekadentyzm, jego źródła i objawy; jesień i zmierzch jako wielkie metafory epoki.
3. Sztuka integralna; osobowość poddana rozkładowi a potrzeba całości; naukowe i filozoficzne podstawy poszukiwania jedności; patronat Juliusza Słowackiego; „Życie” krakowskie i „Chimera” jako najważniejsze trybuny artystyczne; prymat muzyki i wariacyjny charakter twórczości młodopolskiej; przykłady syntezy sztuk w liryce, powieści i dramacie; symbolizm, ekspresjonizm, gnostycyzm
4. Mit artyści i mit filistra; style zachowań młodopolskich: cygan, dandys, gentleman; dekadentyzm i dekadentyzm drugiego stopnia; „stany parodyjne”; podstawy młodopolskiego pisarstwa groteskowego; wstrząs 1905 roku; schyłkowe zjawiska epoki schyłku.

dr Sylwia Panek
HISTORIA FILOZOFII
(wykład kursowy, I-II sem., 60 godz., I-III rok 1°)

Celem wykładu jest wprowadzenie studentów w podstawowe zagadnienia filozofii zgodnie z jej historycznym ukształtowaniem. W trakcie zajęć omówiona będzie filozofia zachodnia w zarysie historycznym, od starożytności po współczesność. Szczególna uwaga zostanie poświęcona tym koncepcjom i kierunkom filozoficznym, których znajomość jest warunkiem rozumienia zagadnień historyczno- i teoretycznoliterackich.

dr hab. Beata Przymuszała
PRAWO AUTORSKIE I OCHRONA WŁASNOŚCI INTELEKTUALNEJ
(wykład kursowy, I sem., 30 godz.)

dr hab. Beata Przymuszała
TEORIA DZIEŁA LITERACKIEGO
(wykład kursowy, II sem., 30 godz., I rok 1°)

Wykład stanowi kontynuację Wstępu do nauki o literaturze, jednocześnie przygotowując do zajęć z teorii literatury. Wprowadza podstawowe pojęcia z poetyki, pokazując ich przemiany – ujęcie strukturalistyczne zostaje zestawione z podejściem semiotycznym lub kulturowym. Prezentowane problemy mają ułatwić rozwijanie umiejętności analizy i interpretacji utworów literackich. Pojęcie i koncepcje dzieła literackiego (czyli: do czego potrzebne jest pojęcie literatury?).

Liryka, liryczność, „ja mówiące” – podmiot utworu (czyli: co się stało z poetą i dlaczego mówi prozą?).

Wersy i wiersze (czyli: dlaczego nie lubimy rytmu?).

W stronę prozy. Epickość. Narrator (czyli: dlaczego lubimy opowieści?).

Wszechwiedzący narrator. Konwencja powieści realistycznej (czyli: czy istnieje „terror powieści“?).

„JA opowiadam”. Narracja pierwszoosobowa (czyli: jak łatwo ufamy...).

Punkt widzenia – perspektywa opowiadania. Narracja personalna (czyli: dlaczego przestajemy ufać?).

Czas w literaturze (czyli: o szukaniu sensu...).

Semantyka przestrzeni (czyli: o szukaniu bezpieczeństwa...).

Fabula i jej zanikanie (?). Wybrane problemy współczesnej powieści (czyli: dlaczego wybieramy filozofię?).

Dramat – teoria literacka i teatralna (czyli: dlaczego literaturoznawca musi myśleć interdyscyplinarnie...).

Bohater, postać, persona (czyli: o uporczywym szukaniu samorozumienia...).

„Słowa, słowa, słowa, słowa...”. Pojęcie stylu i stylizacji. Parodia i pastisz (czyli: dlaczego wybieramy konwencjonalność).

Proces historycznoliteracki. Periodyzacja literatury (czyli: o kilku pożytkach z porządkowania).

Rodzaje i gatunki literackie – „czytanie formy” (czyli: powrót literatury....)

prof. dr hab. Grzegorz Raubo

DZIEJE LITERATURY STAROPOLSKIEJ I OŚWIECENIA

(wykład kursowy, I-II sem., 60 godz., I rok)

Wykład poświęcony jest wybranym zagadnieniom dziejów literatury trzech epok literackich: średniowiecza, renesansu i baroku (literatury oświecenia dotyczy odrębny wykład widniejący w ofercie dydaktycznej dla pierwszego roku). Wykład w syntetyczny sposób prezentuje problematykę chronologii, dziejów myśli oraz koncepcji estetycznych, które odegrały dominującą rolę w czasach średniowiecza,

renesansu i baroku. W ramach wykładu omówione zostaną między innymi zagadnienia takie, jak: hagiografia średniowieczna, historiografia średniowieczna, humanizm renesansowy, piśmiennictwo reformacyjne, recepcja antyku w dobie staropolskiej, tradycja astrologiczna i astronomia w literaturze dawnej, związki literatury i sztuk plastycznych (emblematyka, poezja wizualna), barokowa poezja metafizyczna, teoria i praktyka twórcza konceptyzmu barokowego, sarmatyzm, literatura popularna w okresie staropolskim (kalendarze, twórczość sowizdrzalska, piśmiennictwo religijne ze szczególnym uwzględnieniem tematyki „rzeczy ostatecznych”).

prof. dr hab. Jerzy Sierociuk

SŁOWOTWÓRSTWO WSPÓŁCZESNEGO JĘZYKA POLSKIEGO

(wykład kursowy, I sem., 30 godz., I rok)

Oslabienie tempa dynamicznie do niedawna rozwijających się badań nad słowotwórstwem języka polskiego nie świadczy o tym, że w tym zakresie wszystko już zostało powiedziane. Znajomość reguł słowotwórczych pozwala nie tylko lepiej rozumieć konkretny (tu: polski) język; słowotwórstwo bowiem wyjaśnia reguły kodowania – ale i dekodowania informacji językowych.

Na wykładzie przybliżone będą zawiłości terminologiczne opisu synchronicznego (słowotwórstwo języka współczesnego) i – częściowo – diachronicznego (opis historyczny).

Dla lepszego zrozumienia zjawisk słowotwórczości polskiej uwzględniony będzie kontekst slawistyczny; tu wykorzystywane będą najnowsze opracowania polskie i slawistyczne – monografie autorskie oraz rezultaty prac Komisji Słowotwórczej przy Międzynarodowym Komitecie Slawistów.

prof. dr hab. Tomasz Sobieraj

WPROWADZENIE DO HISTORII LITERATURY POLSKIEJ OKRESU POZYTYWIZMU

(wykład kursowy, I sem., 30 godz., II rok)

Przedmiotem wykładu jest historia literatury i kultury polskiej okresu pozytywizmu, rozpatrywana w różnorodnych kontekstach przedmiotowych: historycznoliterackim, światopoglądowo-filozoficznym, estetycznym oraz historii społeczno-politycznej. Pozytywizm traktuje się tutaj jako istotny składnik dziewiętnastowieczności, współtworzącej strukturę nadrzędną: formację kulturową nowoczesności. Wykład – traktowany jako poszerzające uzupełnienie

kursu zajęć konwersatoryjnych – ukaże ewolucję pozytywizmu polskiego, jego wewnętrzną dynamikę oraz znaczenie w historii kultury narodowej.

prof. UAM dr hab. Monika Szczot
LITERATURA I KULTURA ANTYCZNA. GRECJA
(wykład kursowy, I sem., 30 godz., I rok 1°)

Wykłady mają na celu zapoznanie studentów z najważniejszymi osiągnięciami literackimi i kulturowymi starożytnej Grecji, poczynając od eposów Homera i Hezjoda, przez literaturę okresu klasycznego, aż po twórczość wybranych poetów hellenistycznych i twórców epoki Cesarstwa. Wykłady starają się łączyć refleksje na temat obyczajowości z problematyką literacką, geneologiczną i topiczną.

Zadaniem wykładów jest także pokazanie obecności tradycji antycznej w literaturze i kulturze nowożytnej, szczególnie polskiej.

prof. UAM dr hab. Monika Szczot
LITERATURA I KULTURA ANTYCZNA. RZYM
(wykład kursowy, II sem., 30 godz., I rok 1°)

Wykłady spełniają rolę przewodnika po literaturze łacińskiej. Ich zadaniem jest prezentacja najważniejszych osiągnięć rzymskiego antyku. Zajęcia koncentrują się głównie na wybitnych postaciach, których twórczość inspirowała także autorów nowożytnych. Pojawiają się więc rozważania na temat twórczości komediowej Plauta i Terencjusza, pieśni Katullusa i elegii miłosnych poetów epoki augustowskiej, mów Cycerona, satyr Horacego, Persjusza i Juwenalisa, twórczości Owidiusza i Wergiliusza.

WYKŁADY FAKULTATYWNE

dr Monika Błaszczak-Stachowiak
TEORIA KULTURY
(wykład fakultatywny, I sem., 30 godz.)

Zajęcia mają charakter wykładowy i zaznajamiają z wybranymi pojęciami współczesnej teorii kultury wypracowanymi na gruncie różnych teorii nauk humanistycznych oraz doskonałą umiejętności zastosowania tych pojęć i ich krytycznej analizy w interpretacji zjawisk kultury.

Student pozyskuje wiedzę i doskonali umiejętności z następującego zakresu problemów i zagadnień: status teorii w nauce o kulturze; teorie kultury a inne dziedziny wiedzy (psychologia, socjologia, etnologia etc.); teorie kultury wobec teorii literatury, teorii sztuki, teatrologii, filmoznawstwa etc.; teorie kultury a orientacje metodologiczne (strukturalizm, semiotyka, hermeneutyka, dekonstrukcja, pragmatyzm); rozumienie innych kultur; relacje między kulturą i władzą; kultura a struktura społeczna; kultura a układ wzorców znaczeniowych; kultura oralna, pisma, wizualna.

Wykład oprócz przedstawienia wybranych zagadnień będzie odwoływał się nie tylko do tekstów naukowych i tekstów kultury, ale także do licznych materiałów multimedialnych oraz zawierał elementy dyskusji.

prof. UAM dr hab. Artur Jocz
HEREZJE W KULTURZE EUROPEJSKIEJ
(wykład fakultatywny, I sem., 30 godz.)

Celem wykładu jest próba przybliżenia natury tego duchowego, filozoficznego fenomenu. Będę m.in. omawiał istotę gnozy (archetypicznej herezji), gnostycyzmu i neognozy. Przede wszystkim jednak chcę pokazać proces recepcji tych duchowych, filozoficznych zjawisk przez religię głównego nurtu (chrześcijaństwo), literaturę, sztukę, a nawet politykę. Wspomnianą problematyką zajmowałem się m.in. w następujących książkach:

1. A. Jocz, *Mistyka a gnoza w myśli chrześcijańskiej (od I do XVII w.)*. Rozważania wokół kategorii Boga, świata i człowieka, Poznań 1995,

2. A. Jocz, *Przypadek "osy rozbójniczej". Rozważania o gnostycyzmie i neognozie w literaturze polskiej przełomu XIX i XX wieku*, Poznań 2009,
3. B. Sienkiewicz, M. Dobkowski, A. Jocz (red.), *Gnoza, gnostycyzm, literatura*, Kraków 2012,
4. A. Jocz, *Gnostyczne światy Brunona Schulza*, Poznań 2016.

prof. dr hab. Anna Krajewska-Stasiak
ESTETYKA LITERACKA
(wykład fakultatywny, I sem., 30 godz.)

Idea wykładu wyrasta z przekonania o konieczności wypracowania nowoczesnego dyskursu estetycznego (o charakterze transdyscyplinarnym, dającego możliwość porozumienia się między dyscyplinami, obejmującego zarówno sztuki wizualne, jak i obszary literackie), stworzenia ruchomej sieci pojęć estetycznych na miarę zjawisk i problemów współczesności.

Wykład dotyczy próby zaprezentowania zmian w rozumieniu istoty sztuki prowadzących do powstania estetyki performatywnej i antybinarnej. Omówione zostaną ewolucja i zakresy rozumienia pojęcia estetyki (estetyka dawniej i dziś), refleksji zostaną podane kategorie piękna (od piękna jako doskonałości przez ideę niedoskonałości, piękna jako blasku i fajerwerku), smaku (obszarów estetycznego ryzyka), przeżycia i doświadczenia estetycznego (aisthesis), tragizmu, absurdu (jako obszaru pogranicznego współczesnej estetyki), milczenia, niewyraźnego, pustki (estetyka braku, śladu, nieobecności), estetyki wobec problemów teoriopoznawczych (światła, szyby, lustra, lamy, świece), kategorii amorficznych (kurz, popiół, rdza), powtórzenia i różnicy, dekonstrukcji jako problemu estetyki, sztuki jako dramatyzacji, pojęć plastycznych w literaturoznawstwie itp. przedstawione w ich rozumieniu historycznym i współczesnym, w związku praktyki teoretycznej i artystycznej, w połączeniu z doktrynami estetycznymi współczesności.

prof. UAM dr hab. Ewa Krawiecka
ZAMEK I ŚWIĄTYNIA – TWIERDZA CIAŁA I DUCHA
(W LITERATURZE I SZTUCE)
(wykład fakultatywny, I sem., 30 godz.)

Wykład ilustrowany przykładami z dawnej i nowoczesnej architektury, opisami literackimi i historycznymi ukazuje bogactwo symboliki zamku, świątyni (np. katedry) oraz współczesnych "świątyni konsumpcji" czyli galerii handlowych.

Przestrzeń symboliczna tych budowli pojmuje człowieka jako cząstkę kosmosu oraz mikrokosmosu konkretnej, wybranej społeczności.

prof. UAM dr hab. Ewa Krawiecka
UKRYTE SKARBY BIBLIOTEKI KÓRNICKIEJ – PRACE NAD WYDANIEM
(wykład fakultatywny, I sem., 30 godz.)

Wykład przybliży proces opracowania i wydania popularnonaukowego w formie serii przykładów sztuki drukarskiej, zbierających wiedzę o życiu codziennym z wybranych fragmentów zabytkowych skarbów literatury tzw. użytkowej z zasobów Biblioteki Kórnickiej. Nazwa serii „Misterne a trafne rzeczy” wskazuje na cel popularyzacji szerokim kręgom odbiorców odsłon najciekawszych sposobów opisanego świata wraz z zabawnymi poradami dotyczącymi codzienności (poradniki medyczne, herbarze, kulinaria, wskazówki dotyczące obyczajności, relacji uczuć, utwory religijne itp.) od wieku XVI do wieku XIX.

prof. UAM dr hab. K. Krzak-Weiss
HISTORIA KSIĄŻKI
(wykład fakultatywny, II sem., 30 godz.)

Zajęcia poświęcone historii książki od jej zarania aż po współczesność. Ich celem jest zapoznanie studentów z najważniejszymi zmianami jakim książka poddana była na przestrzeni dziejów; pokazanie na ile jej współczesna forma przechowuje w sobie relikty przeszłości oraz przybliżenie najciekawszych publikacji i ich twórców.

prof. dr hab. Tadeusz Lewaszkiewicz
GRAMATYKA PORÓWNAWCZA JĘZYKÓW SŁOWIAŃSKICH
(wykład fakultatywny, I sem., 30 godz.)

Celem wykładu jest przekazanie podstawowej wiedzy o strukturze gramatycznej języka prasłowiańskiego oraz podobieństwach i różnicach między językami słowiańskimi w obrębie poszczególnych systemów cząstkowych, tj. w systemie fonetyczno-fonologicznym, morfologicznym i składniowym.

Tematyka wykładu: historyczno-porównawcze (diachroniczne) i synchroniczno-porównawcze metody w językoznawstwie, praojczyzna Słowian, charakterystyka języka prasłowiańskiego, późnoprasłowiański system fonetyczno-

fonologiczny a systemy fonetyczno-fonologiczne języków słowiańskich, późnoprasłowiański system morfologiczny a systemy morfologiczne języków słowiańskich, synchroniczna konfrontacja języków słowiańskich: fonetyka i fonologia, synchroniczna konfrontacja języków słowiańskich: morfologia, synchroniczna konfrontacja języków słowiańskich: składnia.

prof. dr hab. Tadeusz Lewaszkiewicz
JĘZYKOZNAWSTWO PORÓWNAWCZE
(wykład fakultatywny, I sem., 30 godz.)

Celem wykładu jest przekazanie podstawowej wiedzy o metodach badań językoznawstwa porównawczego: diachronicznego (historyczno-porównawczego) i synchronicznego, o pokrewieństwie języków indoeuropejskich, ewentualnym prapokrewieństwie tzw. języków nostratycznych, o istnieniu wielu rodzin językowych, o historii języków europejskich (głów-nie słowiańskich), najważniejszych podobieństwach i różnicach w strukturze gramatycznej i leksykalnej języków słowiańskich.

Tematyka wykładu: językoznawstwo opisowe a językoznawstwo porównawcze i jego odmiany (przegląd teorii językoznawstwa porównawczego), języki świata i ich klasyfikacja, pokrewieństwo języków indoeuropejskich i słowiańskich, podstawowe wiadomości o języku węgierskim i o języku romskim, historia języków europejskich (zwłaszcza słowiańskich) w ujęciu porównawczym, zarys gramatyki porównawczej języków słowiańskich, internacjonalizmy leksykalne w językach europejskich.

prof. dr hab. Tadeusz Lewaszkiewicz
ŁUŻYCE – HISTORIA, LITERATURA, KULTURA, JĘZYK
(wykład fakultatywny, II sem., 30 godz.)

Zajęcia będą miały charakter wykładu z elementami ćwiczeń i konwersatorium. Zadaniem przedmiotu będzie dostarczenie podstawowej wiedzy z następujących dziedzin: historia Łużyc, charakterystyka systemów językowych górnołużyckiego i dolnołużyckiego, podstawowe wiadomości z historii języków łużyckich, piśmiennictwo i literatura łużycka, folklor łużycki, kontakty słowiańsko-łużyckie, współczesne Łużycy: sytuacja językowa, problemy asymilacji narodowej i językowej, literatura i kultura, instytucje łużyckie, organizacja badań naukowych. Studenci zapoznają się również z dorobkiem naukowym poszczególnych działów sorabistyki.

prof. dr hab. Tadeusz Lewaszkiewicz
HISTORIA SŁOWIAŃSKICH JĘZYKÓW LITERACKICH
(wykład fakultatywny, II sem., 30 godz.)

prof. dr hab. Aleksander Wojciech Mikołajczak
ANTYK W POLSCE
(wykład fakultatywny, I sem., 30 godz.)

Wykłady stanowią propozycję nowego rozumienia roli, jaką w dziejach Polski od jej zarania aż po czasy współczesne odgrywała recepcja greckiego i rzymskiego dziedzictwa kulturowego. Stopniowe przyswajanie i transformacja tej tradycji zostanie ukazana w szerokiej perspektywie przemian społecznych, ekonomicznych i technologicznych, które przez wieki formowały złożony procesy akulturacji antycznych treści do lokalnych uwarunkowań. Tym sposobem zaprezentowana będzie nie tylko oczywista obecność klasycznych zapożyczeń w narodowej kulturze, lecz także przedstawiona specyfika mechanizmów ich przyjmowania i adaptacji. Pozwoli to zrewidować tradycyjne spojrzenie na wpływ grecko-rzymskiego dziedzictwa na formowanie się polskiej tożsamości, poprzez odniesienie tego procesu do dynamiki dokonujących się na świecie zmian.

prof. dr hab. Aleksander Wojciech Mikołajczak
ANTROPOLOGIA PISMA
(wykład fakultatywny, II sem., 30 godz.)

Jest to cykl wykładów poświęconych znaczeniu pisma i przyborów piśmiennych w dziejach cywilizacji. Prezentuje on w jak sposób dokonujące się przemiany technologiczne, społeczne, ekonomiczne i kulturowe wpływały na rozwój pisma ręcznego i jak z kolei ono samo oddziaływało na te aspekty naszej egzystencji. Przybory piśmienne mają bowiem to do siebie, że dzięki zdolności utrwalania myśli i uczuć, są mediatorami między materialnym światem a duchowymi przeżyciami ludzi. Należą zatem do narzędzi tworzących osnowę bytu, które głęboko uobecniają ludzką podmiotowość, zachowując zarazem własną, rzeczową intencjonalność. Wykłady adresowane są do wszystkich pragnących poszerzyć swe rozumienie świata o nowy, zaskakujący punkt widzenia, który stwarza namysł na rolę, jaką ryłce, trzciniowe pióra, pędzelki *bi*, ołówki, wieczne pióra, długopisy i tym podobne przybory odegrały w kształtowaniu się ludzkiej cywilizacji.

prof. dr hab. Anna Piotrowicz

TEORETYCZNE PODSTAWY KULTURY JEZYKA

(wykład fakultatywny, I sem., 30 godz.)

Praktyczne podstawy kultury języka polskiego (wykład fakultatywny)

Problematyka wykładu:

- Kultura języka jako dyscyplina językoznawcza.
- Pojęcie normy językowej. Struktura współczesnej normy językowej.
- Typy norm językowych. Problem dwupoziomowości normy.
- Współczesna norma frazeologiczna.
- Problemy kodyfikacji normy językowej.
- Pojęcie innowacji językowej, zmiany językowej i błędu językowego.
- Klasyfikacja błędów językowych.
- Typy innowacji językowych i mechanizmy ich powstawania.
- Typy innowacji frazeologicznych.
- Kryteria oceny innowacji językowych.
- Postawy wobec języka.
- Polska polityka językowa w warunkach Unii Europejskiej.
- Zewnętrznojęzykowe tendencje rozwojowe w zasobie słownym współczesnej polszczyzny.
- Wewnętrznojęzykowe tendencje rozwojowe w zasobie słownym współczesnej polszczyzny.
- Wydawnictwa ortoepiczne.

prof. dr hab. Jerzy Sierociuk

GWARY POLSKIE

(wykład fakultatywny, I sem., 30 godz.)

Gwary to mowa środowiska oralnego, tzn. funkcjonującego w oparciu o tradycję ustną. Przekazywane z pokolenia na pokolenie nie mają ujęć normatywnych – w języku pisanim (literackim) normy językowe zawarte są w różnego rodzaju gramatykach.

Gwary istniały przed językiem literackim, który z nich się wywodzi. Twórczość słowna środowiska oralnego znacznie wyprzedzała też „literatury” (pisane).

Poczynając od omówienia podstawowych terminów – gwara, dialekt - i krótkiej charakterystyki dialektów polskich uwaga zwrócona będzie między innymi na przydatność wiedzy o zróżnicowaniu dialektalnym polszczyzny w pracy nauczyciela w pierwszych klasach szkoły podstawowej; także na genezę „błędów

logopedycznych” – odchylenia od normy artykulacyjnej warunkowane podłożem gwarowym.

Dla osób zainteresowanych problematyką literaturoznawczą będzie to możliwość poznania kryteriów oceny stylizacji dialektalnej (dialektyzacji) w tekstach różnych epok literackich (jak i konkretnych pisarzy).

Gwary jako przejawy kultury niematerialnej objęte są ochroną prawną, której podstawy zapisane zostały w Konwencji UNESCO o ochronie dóbr kultury niematerialnej (Paryż 2003 r.). Konwencja ratyfikowana przez Polskę jest prawem obowiązującym na terenie naszego kraju; na wykładzie omówione zostaną różne przejawy funkcjonowanie tego prawa.

Na końcu uwaga zwrócona będzie na aktualne problemy badawcze, stosowaną metodologię i osiągnięcia poszczególnych polskich ośrodków akademickich – ze szczególnym uwzględnieniem dorobku dialektologii poznańskiej.

dr hab. Ewa Szkudlarek

PEJZAŻE WITKACEGO

(wykład fakultatywny, II sem., 30 godz.)

Kolejny cykl wykładów o życiu i twórczości S. I. Witkiewicza został poświęcony pejzażom. Od samego początku drogi artystycznej pejzaż jest jednym z ważnych tematów oraz formą wypowiedzi nie tylko malarskiej, literackiej czy fotograficznej, ale także estetycznej i filozoficznej. Pierwsze prace to niewątpliwie próba poszukiwania własnej drogi i naśladowanie manieri artystycznej innych twórców, później staną się wyrazem buntu Witkacego wobec stylu malarskiego ojca, wreszcie artysta „porzuci” pejzaż na rzecz portretów, ale będzie do nich często powracać. Można oglądać pejzaże związane z ukształtowaniem przestrzeni (górskie, nadmorskie), zmiennością pór roku (jesień, zima) czy też rozwojem cywilizacji (kominy fabryk, lokomotywy). Pejzaże natury i kultury służą także artystycznej kontemplacji i stają się odbiciem świata wewnętrznego artysty

KONWERSATORIA FAKULTATYWNE

prof. dr hab. Bogusław Bakula

UTOPIA W LITERATURZE I MYŚLI FILOZOFICZNEJ (konwersatorium fakultatywne, I sem., 30 godz.)

Zajęcia są propozycją dla studentów WFPiK zainteresowanych dziejami gatunku literackiego i jego związkami z europejską myślą filozoficzną, a także społeczno-polityczną. Kurs obejmuje najważniejsze teksty od „Państwa” Platona poczynając, poprzez europejską utopię renesansową, oświeceniową, romantyczną, pozytywistyczną, modernistyczną, socjalistyczną raz postmodernistyczną. Studenci prześledzą również historię wariantów gatunkowych utopii (dystopia, antyutopia, itp.) w wieku XX na przykładzie tekstów literatury polskiej, rosyjskiej, czeskiej, niemieckojęzycznej, angielskiej. Przedmiot ma charakter porównawczy, ważne będą odniesienia do tekstów filozoficznych z poszczególnych epok, a także relacje zachodzące między tekstami literackimi w układzie historycznym jak też synchronicznym. Przedmiot kończy się zaliczeniem z oceną.

prof. dr hab. Bogusław Bakula MYŚL SŁOWIANOZNAWCZA I SŁOWIANOFILSKA W EUROPIE ŚRODKOWEJ I WSCHODNIEJ OD KOŃCA XVIII WIEKU DO PIERWSZEJ POŁOWY WIEKU XX (konwersatorium fakultatywne, I sem., 30 godz.)

Kurs jest propozycją dla studentów WFPiK, szczególnie slawistyki, literatury powszechnej i polonistyki, zainteresowanych powstaniem i rozwojem refleksji nad Słowiańszczyzną w Niemczech, Rosji, Ukrainie, Polsce, Czechach, Słowacji, Austrii, Węgrzech: od S. Staszica i W. Herdera poprzez A. Mickiewicza, J. Kollára, J. Šafarika, I. Štura, F. Palacký’ego, M. Danilewskiego, poprzez myśl i utwory T.G. Masaryka, F. Neumanna, a potem I. Bibó, F. Wollmana, J. Giedroycia. W trakcie kursu studenci zapoznają się we fragmentach z najważniejszymi tekstami literackimi, literaturoznawczymi, historycznymi politycznymi odnoszącymi się do problematyki zajęć również w kontekście poglądów Europę Środkową, jako szczególnej formacji historycznej i kulturowej. Zajęcia kończą się zaliczeniem z oceną.

dr Magdalena Bednarek CZAROWNICA – LITERACKIE PORTRETY, SYMBOLIKA I REINTERPRETACJE (konwersatorium fakultatywne, II sem., 30 godz.)

Celem fakultetu jest wspólna refleksja nad figurą czarownicy obecną we współczesnej literaturze (i szerzej w kulturze) z uwzględnieniem różnorodnych perspektyw: historycznej, folklorystycznej, feministycznej, marksistowskiej, religioznawczej. Będziemy czytać m.in. tradycyjne bajki, literaturę *fantasy*, współczesną prozę popularną.

mgr Aleksandra Bialek LITERATURA I KINEMATOGRAF. SYMBOLISTYCZNE I EKSPRESJONISTYCZNE ŚRODKI WYRAZU W BEZDŹWIĘKOWYCH ADAPTACJACH FILMOWYCH (konwersatorium fakultatywne, II sem., 30 godz.)

Zanim kino w pełni wykształciło własne techniki i narzędzia, chętnie korzystało z dobrze ugruntowanego repertuaru form i środków wyrazu właściwych literaturze. Na uwagę zasługują zwłaszcza wczesne, bezdźwiękowe produkcje oparte na bezpośrednim związku tych dwóch sztuk, czyli adaptacje literatury. Moment, w którym zaczęły się one pojawiać na ekranach, zbiegł się w czasie z ogromną popularnością na gruncie literackim zwłaszcza dwóch prądów: symbolizmu i – nieco późniejszego – ekspresjonizmu. Dlatego też w filmach niemych – zarówno polskiej, jak i obcej produkcji – dostrzec można wiele technik przyjętych właśnie z praktyki pisarskiej. Podczas spotkań fakultatywnych przyjrzymy się wybranym literackim pierwowzorom i ich filmowym odpowiednikom, wśród których poszukiwać będziemy symbolistycznych bądź ekspresjonistycznych środków wyrazu, takich jak: pejzaż wewnętrzny, nastrój, sugestia, symbol, jukstapozycja, hiperbola czy poetyka krzyku. Wśród analizowanych dzieł twórców rodzimych pojawią się: *Mocny człowiek* Stanisława Przybyszewskiego i jego filmowa wersja z 1929 roku (reż. H. Szaro); *Wierna rzeka* Stefana Żeromskiego i wyreżyserowany na jej podstawie w 1922 roku *Rok 1863* (reż. E. Puchalski); dramat *Ponad śnieg bielszym się stanę* także autorstwa Żeromskiego, którego kinowy tytuł z roku 1929 został skrócony do dwóch słów – *Ponad śnieg* (reż. K. Meglicki); czy *Kult ciała* Mieczysława Srokowskiego i film na jego podstawie z tego samego roku (reż. M. Waszyński). Ponadto, spróbujemy odnaleźć związki między posiadającymi zestaw podobnych cech, lecz niepowiązanymi bezpośrednio dziełami literackimi i filmowymi, jak w wypadku noweli *Krzyk* Władysława Reymonta i słynnego *Gabinetu doktora Caligari* Roberta Wiene (1920). Odwołamy się także do: *Niebieskiego ptaka* Maurycego Maeterlincka i jego adaptacji z 1918 roku (reż. M. Tourneur); *Golema* Gustava Meyrinka i jego filmowej wersji z 1920 roku (reż. P. Wegener, C. Boese); czy

Draculi Brama Stokera i *Nosferatu – symfonii grozy* z roku 1922 (reż. F.W. Murnau).

dr Monika Blaszcak-Stachowiak
ESTETYKA PRZESTRZENI
(konwersatorium fakultatywne, II sem., 30 godz.)

Zajęcia umożliwiają pozyskanie wiadomości o estetyce przestrzeni w różnych rozumieniach tego terminu oraz różnorodnej wiedzy z zakresu estetyki. Pozwalają na opanowanie podstawowej terminologii z omawianego zakresu w celu doskonalenia umiejętności analizy, interpretacji i wartościowania różnorodnych zjawisk estetycznych.

Warsztaty mają na celu zapoznanie studentów ze specyfiką badań nad przestrzenią z estetycznego i kulturoznawczego punktu widzenia. Zajęcia wprowadzają narzędzia i metody z zakresu antropologii, socjologii i historii sztuki.

Poruszane na zajęciach tematy obejmują zagadnienia przestrzeni miasta – jego planów, architektury, krajobrazu, ale i przestrzeni osobistej – proksemiki, kinezyki, w tym różnego typu dystansów, a także przestrzeni szeroko pojętej sztuki (teatr, galeria, muzeum, miejsca „nieteatralne”).

Celem zajęć jest przede wszystkim opanowanie podstawowej terminologii z zakresu estetyki przestrzeni oraz nabywanie zdolności do zastosowania jej w praktyce analitycznej, interpretacyjnej, zawodowej i życiowej.

Zajęcia mają charakter warsztatowy, odwołują się to terenowej metody badań i kończą projektem badawczym dotyczącym wybranych zjawisk oraz problemów estetycznych i społeczno-kulturowych występujących w przestrzeni współczesnego miasta.

prof. UAM dr hab. Monika Brzóstowicz-Klajn
BOHATEROWIE FILMÓW GROZY
(konwersatorium fakultatywne, II sem., 30 godz.)

Zapraszam na krótki cykl spotkań poświęcony problemom związanym z interpretacją bohaterów filmów grozy, głównie tych, które stanowią o silnych emocjach, wywoływanych przez tego typu produkcję. A zatem chodzi o różnego rodzaju kreacje (istoty, potwory, ludzi-bestie) budzące niepokój i strach. Jak ich przedstawienia i fascynacje odbiorców nimi rozumieć w perspektywie etycznych norm? Ci bohaterowie są zazwyczaj tym, co zdecydowanie wykracza poza społeczno-kulturowe, etyczne-moralne i fizyczne wzorce. Zdają się wytworem

hiperbolizacji ludzkich lęków i pragnień. Ważne jest także, kto jest ofiarą ich działań. Jaka jest relacja między ofiarami a ich prześladowcami. Na koniec wato by się zastanowić nad tym, jak we współczesnej kulturze ten krąg postaci grozy ewoluuje, ulega konwencjonalizacji, stanowi przedmiot gry z widzem, a nawet może być pozytywnie interpretowany.

prof. UAM dr hab. Dobrochna Dabert
LITERATURA I FILM W WARUNKACH PRL: OGRANICZENIA I
FORMY SAMOOBRONY
(konwersatorium fakultatywne, II sem., 30 godz.)

Przedmiotem zainteresowania stanie się literatura polska i film z lat 1945-1989 postrzegany w kontekście systemu politycznego i polityki kulturalnej PRL. Interesować nas będzie: w jakim stopniu ustrój polityczny tamtego czasu wpływał na kształt literatury i filmu w Polsce? W jaki sposób i w jakim stopniu cenzura ograniczała możliwości ekspresji twórczej, a może wyzwalała inwencję artystyczną, inspirowała do poszukiwania nowych środków wyrazu? Czy wypracowano jakieś środki samoobrony przed naciskami i ingerencją państwa w świat sztuki? Czy sytuacja obu środowisk twórczych była podobna? Czy twórcy literatury i filmu w PRL potrafili obronić swoją tożsamość, indywidualność i niezależność w warunkach zniewolenia? Punktem odniesienia będzie sytuacja literatury i filmu w innych krajach byłego bloku wschodniego.

dr Piotr Dobrowolski
WARSZTAT KRYTYCZNY
(konwersatorium fakultatywne, I sem., 30 godz.)

Podczas zajęć warsztatowych zaprezentowane zostaną rodzaje, formy i powszechnie używane style formułowania wypowiedzi krytycznych odnoszących się do twórczości artystycznej różnych dziedzin. Zastanowimy się nad specyfiką konkretnych środków przekazu i przyjrzymy się praktyce recenzenckiej w obszarze odmiennych mediów. Określimy zadania krytyki i zakreślimy granice jego wolności, przyglądając się relacji oraz wzajemnym wpływom krytyki i sztuki. Zapoznamy się z rynkiem, obiegiem i znaczeniem krytyki w realiach współczesnej Polski. Najważniejszą częścią zajęć będzie nauka i doskonalenie zdolności krytycznej oceny konkretnych dokonań artystycznych i formułowania wypowiedzi na ich temat z uwzględnieniem specyfiki odmiennych środków przekazu. Uczestnicy zajęć warsztatowych będą mogli twórczo rozwijać umiejętność krytyki

zarówno w odniesieniu do literatury, sztuk wizualnych, widowisk, muzyki, jak i filmu i cyfrowych mediów audiowizualnych.

dr Piotr Dobrowolski
TEATR I DRAMAT WSPÓŁCZESNY
(konwersatorium fakultatywne, I sem., 30 godz.)

Uczestnicy fakultetu teatr i dramat współczesny poznają najważniejsze zjawiska w obszarze polskiej twórczości teatralnej po roku 1989, których omówienie łączyć będzie refleksję historyczną oraz krytyczną. Kontekstem dla rozważań na temat ostatniego trzydziestolecia w polskim teatrze posłużą odniesienia historyczne, obejmujące twórczość wybranych powojennych artystów – głównie reżyserów i dramatopisarzy – ale też scenografów, działalność konkretnych scen czy kolektywów twórczych. Dokonania mistrzów – Różewicza, Kantora, Grotowskiego, Wajdy, Dejmka czy Swinarskiego – skonfrontowane zostaną z twórczością artystów kolejnych pokoleń. Ich działalność omówiona zostanie chronologicznie, ze wskazaniem najważniejszych nurtów we współczesnej polskiej literaturze dramatycznej i twórczości teatralnej, których opisu się podejmiemy. Zakres zagadnień obejmie między innymi różne formy stylizacji, zwrot ku brutalizmowi, tendencje realistyczne i reporterskie, twórczość krytyczną i zaangażowaną, reinterpretacje klasyki z jej remiksami, kolażami i pastiszami, wykorzystanie rozmaitych technik scenicznych czy zaangażowanie dyskursów politycznych w twórczości teatralnej. Lektury, prezentacje i omówienia praktyk scenicznych i pisarskich teatru dramatycznego uzupełnią tematy dotyczące teatru ruchu i inicjatyw pozainstytucjonalnych (*off*).

Dr Ksymena Filipowicz-Tokarska
ZIEMIE ODZYSKANE
(konwersatorium fakultatywne, I sem., 30 godz.)

Głównym zamierzeniem kursu jest przybliżenie zagadnienia tzw. Ziemi Odzyskanych w kontekście literaturoznawczym i historycznym. W ramach zajęć omówimy sytuację polityczno-społeczną w Polsce po 1945 r. i wymuszony przez nią proces migracji ludności. Zastanowimy się również nad czynnikami kształtującymi ewolucję nazwy „Ziemia Odzyskana”, a zanim sięgniemy po przykłady tekstów literatury osadniczej i postosadniczej, przyjrzymy się refleksji literaturoznawczej i kulturoznawczej dotyczącej „Polskiego Dzikiego Zachodu”. Istotnym dopełnieniem zajęć będzie analiza tekstów wspomnieniowych

osadników różnych pokoleń i próba odpowiedzi na pytanie o funkcję współczesnych archiwów gromadzących ich biografie.

dr hab. Agnieszka Gajewska
KRÓTKIE FORMY PROZATORSKIE I FEMINIZM / CONTEMPORARY FEMINISMS AND THE SHORT STORY
(konwersatorium fakultatywne, II semestr, 30 godz.)

Na zajęciach zapoznamy się z najnowszymi badaniami z zakresu teorii feministycznej oraz skoncentrujemy na interpretacji kilku opowiadań pisarek o wyraźnie feministycznym przesłaniu. M.in. omówimy krótkie formy prozatorskie Doris Lessing, Toni Morrison, Angeli Carter, A.S. Byatt, Zadie Smith. Opowiadanie zyskało szczególne uznanie w XXI wieku i stało się istotnym elementem feministycznej debaty. W naszych analizach omówimy zagadnienia macierzyństwa, małżeństwa, intymności, seksualności, męskości i kobiecości, rasizmu, etniczności.

dr hab. Agnieszka Gajewska
PROZA ZOFII NAŁKOWSKIEJ / ZOFIA NAŁKOWSKA AND HER WRITING
(konwersatorium fakultatywne, semestr I, 30 godz.)

Konwersatorium pomyślane zostało jako zajęcia uzupełniające do historii literatury XX wieku. Twórczość Zofii Nałkowskiej, podobnie jak proza Witolda Gombrowicza i Brunona Schulza, zrewolucjonizowała polską literaturę psychologiczną i obyczajową, a przemiany w obrębie tematów oraz poetyk, które obserwujemy w powieściach pisarki, obrazują najciekawsze zjawiska literackie pierwszej połowy ubiegłego wieku. Na zajęciach omówimy powieści modernistyczne Nałkowskiej (*Hrabia Emil, Narcyza*), najgłośniejsze powieści dwudziestolecia międzywojennego oraz ostatnie jej dzieła – *Niecierpliwych* i *Medaliony*. Zaproponowane kierunki interpretacji skupione będą na następujących metodologiach: postkolonializm (w tym studia postzależnościowe), studia nad zwierzętami, kulturowe reprezentacje męskości, krytyka feministyczna, studia poświęcone pamięci i Zagładzie.

dr hab. Agnieszka Gajewska, dr Lucyna Marzec
AUTOBIOGRAFIE, DZIENNIKI I LISTY W BADANIACH LITERACKICH
(konwersatorium fakultatywne, II sem., 30 godz.)

Celem zajęć jest nowoczesne ujęcie trzech form piśmiennictwa przyległych do literatury i badań literackich: (auto)biografii, dziennika i listów, zwanych niegdyś intymistyką, dziś *life writing* (życiopisaniem).

Z jednej strony zastanowimy się nad tym, jak formy te przenikają i wytwarzają teksty literackie, wpływają na narodziny nowych gatunków, współtworzą i rozbijają konwencje; a także w jaki sposób czerpią z literatury, retoryki, poradników „dobrego pisania” i przejmują różnorodne konwencje.

Z drugiej strony będziemy badać, w jaki sposób i na jakich warunkach należy korzystać z nich w literaturoznawczej pracy badawczej (licencjackiej, magisterskiej), aby wzbogacić swój warsztat i nie popełniać błędów merytorycznych.

Zapytamy także o to, czym jest w gatunkach intymistycznych – intymność, i gdzie szukać w życiopisaniu – życia.

Będziemy pracować na studiach przypadków (*case studies*) m.in. Zygmunta Krasińskiego, Narcyzy Żmichowskiej, Marii Konopnickiej, Marii Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej, Witkacego, Zofii Nałkowskiej, Wisławy Szymborskiej, Kornela Filipowicza, Zbigniewa Herberta, Stanisława Lema, Krystyny Kofty.

Zalecana literatura:

„Teksty Drugie” nr 1/2019; „Teksty Drugie” nr 6/2018, „Poznańskie Studia Polonistyczne” nr 34/2019; „Czas Kultury” 2/2017.

dr hab. Irena Górska

ESTETYKA I RETORYKA

(konwersatorium fakultatywne, I sem., 30 godz.)

Celem zajęć będzie refleksja nad estetyką i retoryką ujmowanymi zarówno w perspektywie historycznej, jak i współczesnej. W polu obserwacji znajdują się m.in. wybrane estetyki XX i XXI wieku (np. estetyki awangardy, neoawangardy, somaestetyka, neuroestetyka, estetyka performatywna, posthumanizmu, afektywna, inestetyka, estetyka eksperymentu...), a także rozmaite kategorie estetyczne klasyczne i współczesne (np. piękno, wzniosłość, komizm, tragizm, ironia, absurd, groteska, brzydota, wstręt, obrzydzenie...) oraz źródłowa dla estetyki kategoria doświadczenia estetycznego (*aisthesis*). Przedmiotem badań pozostanie również retoryka jako teoria sztuki przed estetyką i jako antropologia estetyki komunikacyjnej, kwestia wpływu retoryki na różne teorie sztuki, a także problematyka dotycząca relacji tradycji retorycznej z retoryką audiowizualną. W wymiarze praktycznym proponowane zajęcia będą

stwarzały możliwość nabycia umiejętności zastosowania rozmaitych kategorii estetycznych oraz narzędzi retoryki w procesie interpretacji literatury, sztuki, kultury.

prof. UAM dr hab. Aneta Grodecka

PALETA I PIÓRO. W KRĘGU KORESPONDENCJI SZTUK

(konwersatorium fakultatywne, II sem., 30 godz.)

Zajęcia otwiera krótkie szkolenie warsztatowe z zakresu patrzenia na obrazy i mówienia o sztuce. Kolejne spotkania poświęcone są różnym relacjom literacko-malarskim, wybranym tematom z pogranicza sztuk, jak np. „wiersz o obrazie” jako świadectwo percepcji, ilustracja jako rodzaj przekładu, korespondencyjne ujęcie prądów artystycznych, artefakt kulturowy. Nie są wymagane kompetencje z zakresu historii sztuki, ale mile widziane będą wrażliwość i otwartość oka.

prof. dr hab. Beata Gromadzka

LITERATURA MŁODZIEŻOWA

(konwersatorium fakultatywne, II sem., 30 godz.)

Zapraszam na fakultet o literaturze młodzieżowej. Celem zajęć będzie zapoznanie się z sytuacją książek dla młodzieży w obiegu czytelnictwa. Punktem wyjścia do zrekonstruowania współczesnego obrazu literatury YA (Young Adult – dla młodych dorosłych) będzie tzw. „literatura dla młodzieży” kojarzona z tradycyjnymi fabułami i dydaktycznym wydźwiękiem. Na tym tle przedstawione zostaną gatunki, nurty i tematy prozy YA początku XXI wieku, między innymi:

- powieści fantasy,
- powieści dystopijne
- romanse paranormalne,
- powieści obyczajowe: powieści o dojrzewaniu, powieści *sick-lit* (o chorobach, samobójstwach, zaburzeniach, wychodzeniu z traumatycznych przeżyć),
- zjawisko „książek kreatywnych” (Keri Smith).

Lista zagadnień jest otwarta i może zostać rozszerzona o tematy interesujące uczestników fakultetu. Zapraszam do kontaktu: beatagr@amu.edu.pl

prof. UAM dr hab. Brygida Helbig-Mischewski

TWÓRCZE PISANIE

(konwersatorium fakultatywne, II sem., 30 godz., ze względu na warsztatowy charakter zajęć odbywają się one w wymiarze podwójnym, 2 x 1,5 godz.)

Niektórzy z Was zapewne pracują już nad tekstami, inni od długiego czasu zabierają się za to, a jeszcze inni mają pomysły i czekają tylko na właściwy moment, by móc przelać słowa na papier. Konwersatorium zaoferuje Wam odpowiednie ramy i inspirację do pracy. Jego celem jest pobudzenie kreatywności, wymiana doświadczeń, podzielenie się radością pisania i profesjonalne udoskonalenie tekstów, które napiszemy podczas zajęć. Zajęcia rozpoczną się rozgrzewką - poddaniem się impulsom kreatywnego pisania tkwiącym naszej podświadomości, które spróbujemy „obudzić” specjalnymi ćwiczeniami. Będziemy inspirować się zarówno uważnym byciem „tu i teraz”, jak i naszą biografią, genealogią, historiami naszych znajomych, baśniami i mitami, literaturą piękną i psychologiczną, snami i marzeniami. Spróbujemy zbliżyć się do źródeł kreatywności w nas, zastanowić się, jak być bliżej nich na co dzień. Potem czeka nas praca nad tekstami: ich budowę, narrację, dramaturgię stylem, gatunkiem. Zastanowimy się, jak uporządkować i przelać na papier nasze pomysły, atmosferę chwil wyjątkowych, pełnych humoru czy też tragizmu, te „perełki naszej egzystencji”? W jaki sposób ze wspomnień, przeżyć i refleksji powstać może tekst literacki, krótkie opowiadanie, powieść czy wiersz? Wspólnie udamy się w poszukiwanie źródeł i strategii pisania.

prof. UAM dr hab. Brygida Helbig-Mischewski
RECEPCJA NAJNOWSZEJ PROZY POLSKIEJ W NIEMCZECH
(konwersatorium fakultatywne, II sem., 30 godz.)

Fakultet dla specjalności przekładowej (studia drugiego stopnia) ma profil literacko-komparatystyczny. Celem zajęć jest przeanalizowanie mechanizmów rządzących recepcją najnowszej prozy polskiej na rynku niemieckim i zapoznanie się z tłumaczeniami tej prozy. Odpowiemy sobie na pytanie, dlaczego w Niemczech np. dobrze odbierani są Tokarczuk, Stasiuk, Bator, ale także, dlaczego literatura polska jest tam słabo obecna. Zastanowimy się, jakie instancje decydują o wydaniu i recepcji określonych pozycji, jaką rolę odgrywają przy tym wydawnictwa, krytycy, tłumacze, media. Przyjrzymy się bliżej samym tłumaczeniom, ich jakości, specyfice, sugerowanej interpretacji. Tematem będą także strategie promocji (lub jej brak) i ogólnie odbiór i interpretacja literatury polskiej w Niemczech.

prof. UAM dr hab. Brygida Helbig-Mischewski
LITERATURA NIEMIECKA W POLSKICH PRZEKŁADACH, Z
ELEMENTAMI WARSZTATU PRZEKŁADOWEGO

(konwersatorium fakultatywne, II sem., 30 godz.)

Fakultet dla specjalności przekładowej studiów pierwszego stopnia. Na wybranych przykładach przyjrzymy się mistrzowskiemu, ale i mniej udanym tłumaczeniom literatury niemieckiej na język polski i przeanalizujemy ich specyfikę. Punktem wyjścia będzie książka Marii Kureckiej i Witolda Wirpszy *Diabelne tarapaty. Esej o sztuce przekładu - o procesie tłumaczenia Doktora Faustusa* Tomasza Manna. Uzupełnieniem będzie esej Manna *Jak powstał "Doktor Faustus"*. Innym przykładem może być tłumaczenie "Procesu" Franza Kafki przez Brunona Schulza, a właściwie przez jego narzeczoną Józefinę Szelińską. Z prozy najnowszej przeanalizujemy tłumaczenie powieści Lutza Seilera "Cruso" (Doroty Stroińskiej). Przewidziana jest wycieczka do Archiwum Karla Dedeciusa w Słubicach. Fakultet adresowany jest zwłaszcza do osób pragnących doskonalić znajomość języka niemieckiego oraz próbować swoich sił w sztuce przekładu.

prof. dr hab. Michał Januszkiewicz
TEKST I INTERPRETACJA
(konwersatorium fakultatywne, II sem., 30 godz.)

Tekst i interpretacja to fundamentalne pojęcia, a zarazem kategorie humanistyki, o ile uznamy, że istotą humanistyki jest poszukiwanie sensu i znaczeń. Aby jednak o nich mówić, uznać musimy, że punktem wyjścia jest dla nas jakiś zorganizowany zespół znaków - tekst. Aby posiadał on znaczenie, potrzeba nam jednak interpretacji. Nie ma jednak neutralnej i jednej teorii tekstu. Nie ma również jednej i określonej teorii interpretacji. Na proponowanych przeze mnie zajęciach spróbujemy zmierzyć się z różnymi teoriami tekstu (m.in. strukturalno-semiotyczną, intertekstualną, fenomenologiczno-hermeneutyczną, czy dekonstrukcyjną). I odpowiednio z różnymi teoriami interpretacji (szczególnie fenomenologiczno-hermeneutyczną, dekonstrukcyjną, pragmatystyczną). Istotnymi odniesieniami uczynimy rozmaite możliwe teksty - nie tylko literackie, ale i malarstwo, czy film. Możliwym i najbardziej fundamentalnym tekstem, który chcemy zrozumieć jest, o czym zapomnieć nie wolno -
egzystencja.
Serdecznie zapraszam!

dr Sylwia Karolak
LITERATURA POLSKA WOBEC ZAGŁADY
(konwersatorium fakultatywne, I sem., 30 godz.)

Spotkania poświęcimy polskiej literaturze podejmującej temat zagłady Żydów: od świadectw opartych na pamięci do tekstów, w których pojawiają się wątki postpamięciowe. Czytać będziemy poezję i prozę, a także utwory dramatyczne. Analiza tekstu literackiego wsparta zostanie lekturą opracowań. Interesować nas będzie specyfika doświadczenia trzech faz Zagłady (getto, obóz, ukrywanie się po „aryjskiej stronie”), jakie utrwalone zostało na kartach literatury polskiej. Przedmiotem naszych dociekań będą problemy związane z wyrażalnością/niewyrażalnością doświadczenia Zagłady, stosownością, pamięcią. Mówić będziemy o doświadczeniach granicznych, traumie, żalobie i melancholii, postpamięci, jej źródłach (np. fotografie, pomniki), kulturze posttraumatycznej. Głównym zadaniem konwersatorium będzie pogłębienie wiedzy o Zagładzie i specyfice jej literackich przedstawień.

dr hab. Rafał Kochanowicz
KULTURA POPULARNA – KULTURA UCZESTNICTWA – KULTURA
PROSUMPCJI. TEKSTY I INTERPRETACJE.
(konwersatorium fakultatywne, I sem., 30 godz.)

Celem fakultetu jest analiza zjawisk z obszaru kultury popularnej pod kątem ich recepcji i współtworzenia przez odbiorców (fan fiction, modding, cover, cosplay, remiks, renarracje, narracje multimodalne, supersystemy rozrywkowe etc.) Na zajęciach prześledzimy wybrane tendencje i motywy w literaturze popularnej, filmie, muzyce i cyberprzestrzeni, które okazały się najbardziej inspirujące i kulturotwórcze. Spotkania będą miały charakter warsztatowy - ich rdzeniem pozostaną, odpowiadające poszczególnym tendencjom, prezentacje przygotowane przez studenckie zespoły (trzy lub czteroosobowe). Na ich podstawie będzie też przebiegać zaliczenie przedmiotu.

dr hab. Rafał Kochanowicz
KULTURA POPULARNA I "NIEPOPULARNA" W POLSCE PO 1945 R.
(konwersatorium fakultatywne, II sem., 30 godz.)

Celem fakultetu jest analiza zjawisk z obszaru polskiej kultury popularnej pod kątem ich recepcji i wielorakich aspektów popularności. Na zajęciach prześledzimy wybrane teksty literackie, filmy, utwory muzyczne, programy telewizyjne i multimedialne, które okazały się najbardziej inspirujące i kulturotwórcze. Spotkania będą miały charakter warsztatowy - ich rdzeniem pozostaną, odpowiadające poszczególnym tendencjom, prezentacje przygotowane

przez studenckie zespoły (trzy lub czteroosobowe). Na ich podstawie będzie też przebiegać zaliczenie przedmiotu.

prof. dr hab. Aleksandra Kosicka-Pajewska
HISTORIA KULTURY POLSKIEJ
(konwersatorium fakultatywne, I sem., 30 godz.)

Podczas zajęć omówione zostaną wybrane zagadnienia szeroko pojętej historii kultury:

1. Historia kultury – historią cywilizacji.
2. Miejsce – czas – człowiek: genealogia, chronologia.
3. Kultura języka i kultura literacka (język i kultura literacka, paleografia, bibliografia historyczna).
4. Dyplomatyka: pojęcia i zakres, kancelaria monarsza, archiwa.
5. Heraldyka.
6. Stragastyka.
7. Kultura duchowa: rola i kształt.
8. Kultura obca w Polsce – Polska w świecie.
9. Kultura polityczna.
10. Pogląd na świat i koncepcje życia.

prof. dr hab. Anna Krajewska-Stasiak
OD TEORII DRAMATU DO DRAMATURGII LITERATURY I SZTUKI
(konwersatorium fakultatywne, II sem., 30 godz.)

Zajęcia fakultatywne poświęcone będą realizacji projektu pokazującego drogi odchodzenia od klasycznej teorii dramatu na rzecz odsłaniania procesów dramatyzacji literatury i sztuki. Zaproponujemy wspólnie „inną teorię dramatu”: teorię sprzężoną ze sztuką, teorię, która konstytuuje się w oparciu o działania inkluzywne (tj. włączającą odbiorców w procesy artystyczne, dyskusje krytycznoliterackie, preferującą różnorodne formuły wypowiedzi).

Zadawać będziemy rozmaite pytania: Co to jest poznanie dramatyczne? Co łączy teorię z widzeniem i sceną? Co oznaczało dawniej, a co oznacza dziś pojęcie dramatu, dramatyczności, dramaturgii? Jak współcześnie określić relację między dramatem, teatrem, performansem? Jak zmieniał się stosunek teatru do rzeczywistości poza sceną?

Pokażemy jak tworzyć różne dramaturgie, np.: zainscenizować dramaturgię wiersza (np. wiersz-płacz wg. Kochanowskiego, Leśmiana, Barańczaka, Różewicza i innych), zbudować dramaturgię przestrzeni przez

dźwięk, ciszę i obraz (np. w sztukach telewizyjnych Becketta), uchwycić dramaturgię pamięci poprzez doświadczenie powtórzenia (np. w sztukach Kantora i innych), przekazać dramaturgię teatrów wielu kultur (np. dramaturgię maski, kostiumu, przebierania, odgrywania, sztuczności na różnych scenach teatrów świata i w odmiennych typach kultury).

Zajęcia będą miały charakter otwartej dyskusji, połączonej z analizą materiałów ikonograficznych, spektakli teatralnych, masek scenicznych, pokazów filmów, zdjęć itp.

Zajęcia będą zawierać elementy warsztatowe, dotyczące rozmaitych zadań związanych z proponowanymi, także przez uczestników, układami różnych dramaturgii i scenariuszy dramatycznych. Proponujemy również wspólne wypracowanie narzędzi dramaturgicznej krytyki sztuki.

Zajęcia mają na celu pokazanie perspektyw uprawiania nowego zawodu dramaturga w teatrze i jego roli w procesie kształtowania sztuki.

prof. dr hab. A. Krajewska-Stasiak

SZTUKI WIZUALNE I PER FORMATYWNE

(konwersatorium fakultatywne, I sem., 30 godz.)

Zajęcia fakultatywne będą dotyczyły krytyki historycznych podziałów sztuk - na sztuki słowa, wizualne, wykonawcze - i zarysowania obszaru badań nad kulturą wizualną i literaturą traktowanymi jako sztuki performatywne.

Punktem wyjścia zajęć będzie próba określenia naszego stosunku do pojęcia obrazu. Nawiązując do tytułu książki Thomasa J.W. Mitchella, *Czego chcą obrazy?* zapytamy: Czego chcą od nas obrazy i czego my oczekujemy od nich? Pokazane zostaną rozmaite sposoby odbioru obrazu w procesach „zawieszenia percepcji”, odbioru anamorficznego, uobecniania dokonywanych w historycznych kontekstach i współczesnych dyskusjach na temat traktowania i oddziaływania obrazów. Doświadczenie wizualne okaże się poznaniem performatywnym.

Zajęcia będą miały charakter otwartej dyskusji, połączonej z refleksjami krytycznoliterackimi prowadzonymi na podstawie analizy różnorodnych materiałów ikonograficznych, filmowych, teatralnych itp.

Zajęcia będą zawierać elementy warsztatowe, dotyczące rozmaitych zadań związanych z proponowanymi, także przez uczestników, problemami związanymi z określaniem natury i zakresu pojmowania obrazów, podejmowaniem prób przedstawienia stosunku do naszego uczestnictwa w kulturze wizualnej i uprawiania humanistyki performatywnej.

prof. dr hab. Katarzyna Kuczyńska-Koschany

RODZEŃSTWO TUWIMÓW: BIOGRAFIA, KORESPONDENCJA, TWÓRCZOŚĆ

(konwersatorium fakultatywne, I sem., 30 godz.)

W planowanym zajęciach fakultatywnych chciałabym skupić się zarówno na twórczości własnej i osobnej Ireny Tuwim i Juliana Tuwima, jak też porozmawiać o ich przyjaźni (śląd można odnaleźć w niepublikowanej korespondencji), a także licznych splotach biograficznych. Wydana niedawno przez Naszą Księgarnię książka *Julian i Irena Tuwim dzieciom* poświadcza, jak ciekawie zapętała się ich twórczość dziecięca. Liczne interferencje, zwłaszcza te dotyczące poetyki, są tu nieodkrytą wciąż materią do zbadania.

Julian Tuwim należy do największych polskich poetów znanych-nieznanych. Wszyscy rozpoczynamy edukację literacką od jego wierszy, *Lokomotywy czy Ptasiego radia*, a jednocześnie, (nie) czytając go w dorosłym życiu, chętnie posługujemy się liczmanami (skamandryta, Żyd, kabareciarz). Proponowane zajęcia służyć mają rewindykacji stereotypów w odbiorze Tuwima, poety o niezwykłym losie, wybitnego tłumacza literatury rosyjskiej i francuskiej, bardzo skomplikowanego poety

Irena Tuwim, niestety, pozostaje w cieniu brata, mimo iż jest jedną z najwybitniejszych poetek (obok Kazimierzy Iłłakowiczówny i Marii Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej) polskiego dwudziestolecia międzywojennego. Jej dramatyczna biografia znalazła swoją autorkę (biografia *Nie umarłam z miłości...* Anny Augustyniak). Kongenialne tłumaczenia anglojęzycznej literatury dziecięcej, między innymi *Kubusia Puchatka* i *Chatki Puchatka* A. A. Milne'a, współtworzą wyobraźnię kolejnych pokoleń dzieci w Polsce.

Zbyt mało, być może, wiemy o tych, którym tyle zawdzięczamy: pierwsze poetyckie wzruszenia i radości, pierwsze zachwyty, i wiele powiedzonek misia o Bardzo Małym Rozumku...

Fenomen osobności i wspólnoty, geniuszu i dowcipu siostry i brata, Ireny i Juliana, będzie przedmiotem rozmów i lektur podczas spotkań w zimowym semestrze roku akademickiego 2019/2020.

prof. UAM dr hab. Jarosław Liberek

FRAZEOLOGIA POLSKA. KONCEPCJE TEORETYCZNE, HISTORIA, WSPÓŁCZESNOŚĆ

(konwersatorium fakultatywne, II sem., 30 godz.)

W ramach konwersatorium prezentowane są dawne i współczesne teorie frazeologiczne (Antoni Krasnowolski, Stanisław Skorupka, szkoła lubelska, szkoła

poznawska, frazematyka). Studenci poznają historię polskiego zasobu frazeologicznego (ze szczególnym uwzględnieniem idiomatyki polskiej) oraz tendencje rozwojowe w normie frazeologicznej. Przedmiot zajęć stanowią ponadto problemy związane z funkcjonowaniem związków idiomatycznych w wybranych gatunkach współczesnych tekstów (między innymi w prasie, w prozie i poezji polskiej).

mgr Patrycja Mazur

INDIE MŁODOPOLSKIE

(konwersatorium fakultatywne, II sem., 30 godz.)

Tematem zajęć fakultatywnych chciałabym uczynić szeroko pojęte wątki indyjskie w literaturze polskiej przełomu XIX i XX wieku. Od omówienia przyczyn zainteresowania Indiami w II połowie XIX wieku, przez umocowanie rozważań w wypowiedziach publicystycznych, książkach podróżniczych czy historiach literatury staroindyjskiej – przejść do lektury wybranych dzieł poetyckich i prozatorskich, w których „motywy indyjskie” zaznaczają swą obecność czy nawet stają się ich kanwą. Na warsztat wzięte zostaną wiersze twórców pozytywistycznych (Adama Asnyka, Elżbiety Bośniackiej) oraz młodopolskich (m.in. Antoniego Langego, Jerzego Żuławskiego, Tadeusza Nalepińskiego), a także młodopolska twórczość prozatorska (*Próchno* Wacława Berenta).

Nie bez powodu zatytułowałam fakultet „Indie młodopolskie”, wskazując tym przymiotnikowym określeniem na specyfikę rozumienia indyjskiej kultury oraz myśli filozoficzno-religijnej, poznawanej ówczesnie niejednokrotnie wybiórczo, za pośrednictwem teozofii czy – przede wszystkim – filozofii Arthura Schopenhauera.

prof. dr hab. Katarzyna Meller

ARCYDZIEŁA EUROPEJSKIEJ LITERATURY RENANSOWEJ

(konwersatorium fakultatywne, I sem., 30 godz.)

Zapraszam do rozmowy o arcydziełach europejskiej literatury renesansowej – tej znanej (?) i nieznannej. Wybrane dzieła należą do ścisłego kanonu literatury dającego niezbędne wyposażenie erudycyjne wykształconego humanisty. Dzieła te przez wieki kształtowały wspólną świadomość europejską. Czytane w historycznych kontekstach literackich, ideowych i społecznych pozwalają odkryć bogactwo i różnorodność kultury europejskiego renesansu; czytane w kontekstach współczesnych objawiają trwałą wartość intelektualną,

pobudzając do ciągłego namysłu nad „teatrem świata”. Tematykę kolejnych ćwiczeń wyłoni lektura następujących dzieł:

- Sebastian Brant, *Okręt błaznów*
- Pierre de Ronsard, *Poezje*
- Erasmus Michel Eyquem de Montaigne, *Próby*
- *Żywot Łazika z Tormesu*
- William Shakespaere (dramat do wyboru; sonety)
- Christopher Marlowe, *Tragiczna historia życia i śmierci doktora Fausta*
- Miguel de Cervantes Saavedra, *Przemysłny hidalgo Don Kichot z Manczy. Powieść.*
- Félix Lope de Vega y Carpio, *Pies ogrodnika*
- Luís Vaz de Camões, *Luzjady; Liryki*
- *Listy ciemnych mężów*
- Thomas More, *Utopia*
- Ludovico Ariosto, *Orland szalony*
- Torquato Tasso, *Jerozolima wyzwolona*

i inne – w miarę możliwości.

dr Paulina Michalska-Górecka, dr Błażej Osowski

JĘZYKOWO-KULTUROWE ASPEKTY POGRANICZA. POMORZE ŚRODKOWE I SŁOWIŃCY

(konwersatorium fakultatywne, II sem., 30 godz.)

Zapraszamy do udziału w kolejnej edycji zajęć fakultatywnych zatytułowanych „Językowo-kulturowe aspekty pogranicza”. Tym razem wybieramy się na Pomorze środkowe, by poznać język i kulturę wymarłych już Słowińców.

Zajęcia składają się z dwóch modułów – stacjonarnego i wyjazdowego. Część stacjonarna odbywa się w Poznaniu i ma postać zajęć konwersatoryjnych, na których poznajemy historię i kulturę (ze szczególnym uwzględnieniem aspektu językowego) regionu od strony teoretycznej. Moduł wyjazdowy to warsztaty, w czasie których doświadczymy Pomorza środkowego już nie teoretycznie, lecz na własnej skórze. Czterodniowy wyjazd odbędzie się na przełomie maja i czerwca 2020 roku. Zakotwiczmy w Słupsku i zrobimy dwa wypadki w teren: do Muzeum Wsi Słowińskiej w Klukach oraz Muzeum Kultury Ludowej Pomorza w Swołowie. Koszty wyjazdu takie jak przejazd i nocleg sfinansuje nam uczelnia, jedzenie zapewniamy sobie we własnym zakresie. Ze względu na wyjazd zajęcia nie odbywają się co tydzień.

Fakultet jest adresowany do studentów wszystkich roczników, którym bliskie są zagadnienia językoznawcze ujmowane w szerokim kontekście kulturowym.

dr Paulina Michalska-Górecka, dr Błażej Osowski
(U)ROK JĘZYKA
(konwersatorium fakultatywne, I sem., 30 godz.)

Celem fakultetu jest zaprojektowanie kalendarza z ciekawostkami językowymi. W trakcie zajęć uczestnicy poznają m.in. etymologię nazw miesięcy, dni tygodnia, ich odpowiedniki innosłowiańskie i w innych językach europejskich, nazwy gwarowe. Zapoznamy się także z kwestami kulturowymi, m.in. przysłowiami ludowymi i tekstami historycznymi. Poza treściami merytorycznymi na zajęciach dyskutować także będziemy kształt graficzny oraz strategii promocji takiego wydawnictwa. Pomogą w tym spotkania z pracownikami „Życia Uniwersyteckiego” i Sekcji Promocji UAM.

prof. UAM dr hab. Marek Osiewicz
FILOZOFIA JĘZYKA
(konwersatorium fakultatywne, I sem., 30 godz.)

Zajęcia poświęcone będą rozważaniom dotyczącym miejsca, jakie w procesach poznawczych zajmuje język. Poruszone zostaną zagadnienia będące składnikiem zarówno zasadniczego trzonu tzw. klasycznej (tradycyjnej) filozofii języka, jak i nurtów zmierzających do jej przezwyciężenia. Dynamika zajęć opierać będzie się zawsze na wybranym, kluczowym zagadnieniu. Prowadzący gwarantuje, że zajęcia prowadzone będą w sposób przystępny i klarowny.

dr hab. Maciej Parkitny
SARMATYZM. INSTRUKCJA OBSŁUGI
(konwersatorium fakultatywne, II sem., 30 godz.)

Prolegomena do zagadnienia sarmatyzmu w kulturze polskiej, realizowane w formule konwersatorium z elementami wykładu. Ich zadaniem będzie wypracowanie umiejętności nieintuicyjnego posługiwania się tytułowym pojęciem. Zajęcia podzielą się na trzy części. Pierwsza będzie charakterystyką sarmatyzmu staropolskiego (i wprowadzeniem w jego dzieje od XVI do XVIII wieku). W kolejnej przedmiotem zainteresowania stanie się sposób, w jaki sarmacką przeszłość przetworzono w tradycję (pod koniec XVIII wieku i w

pierwszej połowie XIX stulecia). Ostatnia poświęcona zostanie porządkującemu namysłowi nad funkcjonowaniem sarmatyzmu-jako-tradycji w polskim dyskursie tożsamościowym (w wieku XX i współcześnie). Zajęcia adresowane do studentów wszystkich lat. Studenci pierwszego roku filologii polskiej mogą potraktować je jako komplementarne rozwinięcie kursu historii literatury staropolskiej i oświecenia.

prof. dr hab. Grzegorz Raubo
LITERATURA POPULARNA: IDEE, GATUNKI, BESTSELLERY
(konwersatorium fakultatywne, I sem., 30 godz.)

Zajęcia stanowią propozycję panoramicznego ujęcia wybranych aspektów literatury popularnej w Polsce od epok dawnych do współczesności. Zarysowanie specyfiki literatury popularnej (obejmujące jej główne wyróżniki, związki z szeroko pojmowaną kulturą popularną oraz relację wobec twórczości wysokoartystycznej) będzie stanowił tło dla analiz wybranych tekstów.

Analizy te dotyczyć będą: 1) warstwy ideowej literatury popularnej (związanej z wartościami religijnymi, wychowawczymi i kulturą ludyczną w jej rozmaitych odmianach); 2) gatunków twórczości adresowanej do masowego odbiorcy (między innymi takich, jak: romans, kalendarz poradnik towarzyski, komiks, powieść milicyjna i postmilicyjna); 3) bestsellerów literatury popularnej – utworów, które w różnych okresach historycznych odniosły sukces rynkowy i czytelniczy.

prof. dr hab. Grzegorz Raubo
LITERATURA I KOSMOS
(konwersatorium fakultatywne, II sem., 30 godz.)

Arcydzieła europejskiej i polskiej literatury różnych epok historycznych – od renesansu do współczesności – będą stanowiły podstawę zajęć poświęconych obrazom kosmosu. Tematyka zajęć obejmie między innymi zagadnienia takie, jak: 1) idea wielości światów, czyli możliwość zamieszkiwania poza Ziemią istot żywych obdarzonych zdolnością do myślenia i odczuwania; 2) kosmiczna podróż – w tym głównie podróż na Księżyc – jako przedmiot zainteresowania fantastyki naukowej; 3) odkrycia i teorie astronomiczne jako źródła inspiracji literackich; 4) pytania o wszechświat – między muzyką sfer a pustką nieskończonych przestrzeni; 5) odczytywanie pisma gwiazd – astrologia w literaturze; 6) księga wszechświata i oczy jak gwiazdy – metaforyka kosmiczna w literaturze.

Alexandrea Riddell
PROGRESSION AND POWER OF WOMEN IN THE UNITED STATES AND THE WORLD
(konwersatorium fakultatywne, I sem., 30 godz.)

Women's power has evolved in North America from its first inhabitants until present day United States. In this class, we will analyze and discuss women's contributions in a variety of contexts including the fight for equality for many different groups, sports, politics, advertisements, the family, the work force, and war. With each topic, students will connect the actions of women in the United States to Polish history or other countries throughout the world. Looking at both individual women as well as groups of women, students will develop and understanding of the characteristics of women who changed the direction of the United States and their motives. Lastly, students will look at the inequality that women face throughout the world and research how individuals and groups continue to try to change society.

dr Karolina Ruta
W ŚWIECIE CISZY – SPOSOBY KOMUNIKACJI OSÓB NIESŁYŚZĄCYCH. POLSKI JĘZYK MIGOWY – KONTYNUACJA
(konwersatorium fakultatywne, II sem., 30 godz.)

Cele zajęć w ramach proponowanych zajęć fakultatywnych:

- poszerzenie i uszczegółowienie wiedzy w zakresie polskiego języka migowego, a także społeczności Głuchych w Polsce (aspekt kulturowy, historyczny i językowy);
- doskonalenie umiejętności posługiwania się polskim językiem migowym na poziomie podstawowym;
- doskonalenie umiejętności analizowania i porównywania tekstów migowych i fonicznych (w tym umiejętność glosowania, porównywanie elementów leksykalnych i idiomatycznych, gramatycznych);
- kształtowanie kompetencji społecznych związanych z problematyką komunikacji z głuchymi, a także elementami warsztatu tłumacza.

Po zakończeniu modułu (przedmiotu) i potwierdzeniu osiągnięcia efektów kształcenia Student powinien umieć:

- ✓ wykazać się szczegółową i uporządkowaną wiedzą z zakresu historii i kultury głuchych;
- ✓ usytuować zdobytą wiedzę z zakresu polskiego języka migowego w kontekście opisu lingwistycznego polszczyzny;

- ✓ zastosować w praktyce poznane sposoby wyrażania czasu, wykorzystania przestrzeni, a także mimiki w polskim języku migowym;
- ✓ skonstruować i przedstawić spójną wypowiedź miganą na wybrany temat związany z tematyką zajęć, a także zglosować zamiganą wypowiedź;
- ✓ omówić problem gramatyczny przedstawiany na zajęciach w postaci teoretycznej (np. liczebniki inkorporowane, czasowniki kierunkowe, pomocnicze, wbudowane), stopniowanie, sposoby wyrażania czasu w polskim języku migowym, funkcja klasyfikatorów w PJM;
- ✓ pracować w grupie osób o podobnych zainteresowaniach i pod kierunkiem wykładowcy;
- ✓ wskazać podstawowe zasady dotyczące roli i pracy tłumacza polskiego języka migowego;
- ✓ odebrać tekst w PJM zamigany przez lektora i/lub osobę głuchą;
- ✓ przygotować własne nagranie wypowiedzi w PJM na temat omawiany podczas zajęć.

dr hab. Marcin Rychlewski
ROCK I KORESPONDENCJA SZTUK
(konwersatorium fakultatywne, I-II sem., 30+30 godz.)

Przedmiotem zajęć stanie się rock jako specyficzny, wielokodowy język, połączenie dźwięku, słowa i obrazu. Tematem fakultetu będą zatem przede wszystkim związki rocka z literaturą, malarstwem i innymi nurtami muzycznymi (na przykład muzyką XIX – wieczną, awangardową, jazzem *etc.*). Niemniej nie tylko. Wszak kulturę rocka należy sytuować jeszcze w innych kontekstach: historii nośników, kultury popularnej drugiej połowy XX wieku, tradycji modernizmu oraz przemian postmodernistycznych. Warto również zapytać czy to prawda, że rocka już nie ma?

Warunkiem zaliczenia jest praca pisemna oraz aktywność na zajęciach. Serdecznie zapraszam.

mgr Marta Stusek
WIERSZE NAJMNIEJSZE. MAŁE FORMY POETYCKIE
(konwersatorium fakultatywne, II sem., 30 godz.)

Celem fakultetu jest zapoznanie studentów z formami poetyckimi realizującymi zasadę „minimum słów – maksimum treści”. Podczas zajęć omówione zostaną różne formy poetyckich miniatur – zarówno konkretnych konwencji, jak i autorskich propozycji wymykających się klasyfikacjom.

Przedmiotem rozważań staną się gatunki takie jak haiku, wiersz śmierci, epitafium – ukazany zostanie rys historyczny danej konwencji oraz jej współczesne realizacje i oddziaływanie na poezję najnowszą. Refleksja obejmie także relację małych form i nowych mediów – jednym z zagadnień poruszanych w czasie zajęć będzie popularność krótkich form w Internecie. Zajęcia poświęcone zostaną m.in. wierszom Krystyny Miłobędzkiej, Urszuli Kozioł, Jadwigi Stańczakowej, Ryszarda Krynickiego, Bohdana Zadury, Leszka Engelkinga, Klary Nowakowskiej, Julii Szychowiak. Fakultet w podobnym stopniu poruszy zagadnienia historycznoliterackie, co teoretycznoliterackie, a także kwestie związane z socjologią literatury.

mgr Marcin Śrama
WOLNOMULARSKIE KONTEKSTY PIŚMIENNICTWA I LITERATURY
OŚWIECENIA
(konwersatorium fakultatywne, II sem., 30 godz.)

Wolnomularstwo, wokół którego działalności w ciągu ponad trzystu lat jego istnienia narosło wiele legend, już w wieku XVIII było budzącym kontrowersje obiektem fascynacji literatów i odbiorców literatury. Nawiązania do idei promowanych przez tę organizację dostrzegalne są np. w twórczości Rameau (*Zoroaster*) czy Mozarta (*Czarodziejski flet*). Jednocześnie loże masońskie były miejscami, w których krystalizowały się i były propagowane idee oświeceniowe. Kulturotwórcza rola wolnomularstwa często jest jednak pomijana w opracowaniach dotyczących historii filozofii i literatury, a nawet wtedy gdy jest dostrzegana, jej obraz nierzadko ulega deformacji, a samo zjawisko bywa wręcz demonizowane. W proponowanym cyklu konwersatoriów dokonana zostanie próba analizy wolnomularskich motywów zarówno w największych literackich i filozoficznych dziełach epoki, jak i w utworach twórców *minorum gentium*, co w rezultacie powinno umożliwić dogłębniejsze zrozumienie klimatu opinii w wieku światła oraz późniejszej recepcji jego idei.

prof. UAM dr hab. Leszek Teusz
W ŚWIECIE STAROPOLSKIEJ KULTURY I JEJ ŚWIADECTW
LITERACKICH - ZAJĘCIA WARSZTATOWE
(konwersatorium fakultatywne, II sem., 30 godz.)

Spotkania koncentrować się będą na rozumnej lekturze, opisie, analizie oraz interpretacji utworów staropolskich autorów w poszukiwaniu równowagi pomiędzy możliwie najbardziej zobiektywizowaną prezentacją znaczeń

tekstowych, a momentem osobistej samodzielności oraz inwencji interpretacyjnej. Wybór twórców i ich dzieł będzie z jednej strony propozycją prowadzącego, z drugiej – rezultatem uważnego wsłuchania się w osobiste życzenia, preferencje i fascynacje Uczestników.

mgr Agnieszka Waligóra
AMERYKAŃSKI SEN. POEZJA, INTERPRETACJA, PRZEKŁAD
(konwersatorium fakultatywne, II sem., 30 godz.)

Podczas zajęć spróbujemy przyjrzeć się dwudziestowiecznej poezji amerykańskiej. Proponuję bliższe spojrzenie na kluczowe zjawiska z zakresu wskazanej literatury (takie jak na przykład twórczość Thomasa Stearnsa Eliota, szkoły nowojorskiej czy najważniejszych anglojęzycznych poetek), poparte rozmową o charakterze amerykańskiej kultury, jej wpływie na poezję oraz relacjom, jakie z liryką anglosaską nawiązali polscy autorzy i autorki. Fakultet będzie miał charakter konwersatoryjno-warsztatowy. Będziemy zatem nie tylko czytać amerykańską i polską poezję, sytuując ją na tle zmian politycznych, społecznych czy obyczajowych: zajmiemy się też zagadnieniami przekładowymi. Chciałabym pochylić się zarówno nad istniejącymi już tłumaczeniami anglojęzycznej liryki (na ich podstawie wypróbujemy Państwa siły jako młodych krytyków i krytyków, badaczy i badaczek przekładu literackiego), ale i zaproponować samodzielne tłumaczenie utworów. Udział w zajęciach wymaga więc znajomości języka angielskiego, zaznaczam jednak, że nie będę proponować tekstów na wysokim poziomie trudności: będzie nam chodziło raczej o rozwijanie Państwa kreatywności oraz namysł nad tym, jak przekład pomaga nam konkretne wiersze zinterpretować.

dr hab. Błażej Warkocki
READING QUEER TEXTS. AN INTRODUCTION
(konwersatorium fakultatywne, II sem., 30 godz.)

The course introduces to the general characteristics of contemporary literature, film and theatre from the gendered and queered perspective. That's why it has three main aims. First: introduction to main concepts of gender and queer studies and its application to literary studies. Second: general characteristics of Polish queer literature, film and theatre. And third: introduction to Polish queer studies (interpretation of Polish culture from a queer perspective). The main theoretical frame will be Eve Kosofsky Sedgwick's works and concepts used by her: homosocial desire, panic, masculinities, femininities, affects, gender

performativity. From this perspective we we will be reading selected Polish (and other) modernist and postmodernist (fragments of) literary texts: Witold Gombrowicz, Miron Białoszewski, Dorota Masłowska, Michał Witkowski (and others) and O. Wilde, Lady Gaga, films (*Sexmission*, *Suicide Room*, *Papusza*) and theatre (Paweł Demirski& Monika Strzępka). Students will get to know the phenomena of Polish queer literature through basic contextual and theoretical introduction, given from a field of literary and cultural studies. Queer studies will be introduced from East European perspective.

perspective. perspective. European perspective.

dr hab. Marek Wedemann

**„NIET, JA NIE KOMUNISTA”. STANISŁAW LEM I ZIMNA WOJNA (OD CZŁOWIEKA Z MARSA DO SOLARIS)
(konwersatorium fakultatywne, I sem., 30 godz.)**

Rosyjski cytat w tytule to odpowiedź, jakiej Stanisław Lem udzielił podczas spotkania ze studentami Uniwersytetu im. Łomonosowa w Moskwie na pytanie z sali: „Czy jest Pan komunistą?”. Dwa tysiące słuchaczy zareagowało burzą oklasków. Zdumiewająca, zważywszy na miejsce, szczerłość pisarza i jego audytorium tłumaczy się tym, że wydarzenie to miało miejsce na początku lat 60-tych XX wieku, a więc w czasie chruszczowskiej odwilży.

Pytanie postawione Lemowi nie było bynajmniej bezpodstawne, a odpowiedź na nie – oczywista. Dekadę wcześniej, w okresie stalinizmu, podporządkowywał się bowiem pisarz w swych powieściach science fiction (*Astronauta*, *Obłok Magellana*) wymogom socrealizmu i komunistycznej propagandy. Utwory Lema, reprezentujące ten sam gatunek, pisane zarówno przedtem (debiut z 1946 roku *Człowiek z Marsa*), jak i potem (*Eden* z 1959, *Solaris* z 1961) mogą jednak świadczyć, że było to posłuszeństwo nie tylko wymuszone, ale również pozorne – rodzaj „ludzenia despoty”.

Konwersatorium poświęcone zostanie kwestii politycznego zaangażowania literatury i filmu SF na przykładzie utworów Stanisława Lema z pierwszych piętnastu lat jego twórczości (1946-1961) oraz ich ekranizacji: *Milcząca gwiazda* (na podst. *Astronautów*, reż. Kurt Maetzig, NRD/PRL 1960), *Ikaria XB 1* (na podst. *Obłoku Magellana*, reż. Jindřich Polák, CSRS 1963), *Solaris* (reż. Andriej Tarkowski, ZSRR 1972; reż. Steven Soderbergh, USA 2002).

mgr Aleksandra Wieczorkiewicz

**NIBYLANDIE. LITERATURA DLA DZIECI W TŁUMACZENIU
(konwersatorium fakultatywne, II sem., 30 godz.)**

Literatura dziecięca to przedziwna kraina, której mapa leży u progu każdej czytelniczej wyobraźni. Jej arcydzieła, wchodzące w skład światowej klasyki dla najmłodszych – książki mądre, piękne i uniwersalne, łączące fantazję z rzeczywistością, humor i nonsens z liryzmem, a inwencję językową z filozofią – stają się wyzwaniem translatorskim nie lada, które od lat fascynują i pociągają tłumaczy. W ramach konwersatorium – zajęć przekładowych, skoncentrowanych na wyrabianiu i doskonaleniu praktycznych umiejętności tłumaczenia tekstów kierowanych do dzieci – interesować nas będzie literatura anglojęzyczna w reprezentacji jej klasycznych twórców, takich jak J.M. Barrie, L.F. Baum, F.H. Burnett, L. Carroll, R. Dahl, K. Grahame, C.S. Lewis, A.A. Milne, L.M. Montgomery, B. Potter, P.L. Travers czy M. Twain. Fakultet jest propozycją ponownego odwiedzenia lekturowych krain dzieciństwa – Nibylandii, Szmaragdowych Miast, Tajemniczych Ogrodów, Stumilowych Lasów i Zielonych Wzgórz – lecz tym razem w oryginale, by nie tylko rozpoznać dawne światy w obcym języku, lecz również podjąć próbę ich przekładu na język polski. Będziemy się więc mierzyć z podstawowymi problemami tłumaczenia literatury dla najmłodszych (korelacja tekstu z ilustracjami, humorem, grammi językowymi, dwuadresowością narracji, kwestią adaptacji oraz problemem tworzenia nowego przekładu wobec tłumaczeń „kanonicznych”) w praktyce – na konkretnych próbkach przekładów literackich przygotowywanych przez uczestników konwersatorium. Istotnym aspektem zajęć będzie również twórcze omówienie tłumaczeń studenckich, a także włączenie w dyskusję perspektywy istniejących polskich przekładów anglojęzycznej klasyki.

dr hab. Marta Wrześniewka-Pietrzak

POLSKI JĘZYK MIGOWY

(konwersatorium fakultatywne, I sem., 30 godz.)

Fakultet przeznaczony jest dla osób zainteresowanych lingwistyką migową. Problematyka zajęć dotyczyć będzie zagadnień związanych z komunikacją osób niesłyszących. Spotkania w przeważającej części będą poświęcone nauce polskiego języka migowego. Studenci będą mieli praktyczną możliwość wykorzystania nabytych umiejętności komunikacyjnych w kontakcie z osobą niesłyszącą. Część lektoratowa zajęć wspierana będzie zagadnieniami teoretycznymi z zakresu glottodydaktyki i surdoglottodydaktyki.

Wśród tematów realizowanych podczas fakultetu znajdują się m.in.:

- Uszkodzenie słuchu – definicje i klasyfikacje
- Głusi w polskim systemie edukacji

- Niesłyszący a polskie prawo
- Bariery w komunikacji osób niesłyszących
- Metody porozumiewania się: alfabet palcowy, język migowy, język migany
- Kultura Głuchych

ZACHĘCAMY RÓWNIEŻ DO UDZIAŁU W ZAJĘCIACH FAKULTATYWNYCH OFEROWANYCH PRZEZ

- **INSTYTUT FILOLOGII SŁOWIAŃSKIEJ:**

dr Magdalena Baer
PODSTAWY BRAILLE’A
(konwersatorium fakultatywne, I sem., 30 godz.)

Celem zajęć jest zapoznanie słuchaczy z podstawami pisma punkowego dla niewidomych. Zajęcia mają formę ćwiczeń, po których zakończeniu studenci potrafią pisać i czytać pismo dotykowe. Prócz zdobywania umiejętności studenci zapoznają się także ze środowiskiem osób niewidomych, najczęstszymi chorobami prowadzącymi do ślepoty. Zajęcia są przeznaczone szczególnie dla osób, które w przyszłości planują p pracować w placówkach oświatowych, gdzie mogą się pojawiać osoby niewidome. Fakultet jest przeznaczony dla osób otwartych na nowe doświadczenia i chętnych do poszerzenia horyzontów.

dr hab. Wojciech Józwiak
SUBIEKTYWNA HISTORIA KINA BULGARSKIEGO
(konwersatorium fakultatywne, I-II sem., 60 godz.)

Zajęcia mają na celu zapoznanie studentów z historią bułgarskiej kinematografii od końca lat czterdziestych XX wieku do współczesności. Prezentowane podczas zajęć filmy, ukazują najważniejsze momenty w rozwoju

kina bułgarskiego, charakterystyczne zjawiska i motywy oraz ilustrują jego związki z filmem europejskim i światowym.

mgr Anna Kapczyńska
ZAJĘCIA TEATRALNE
(konwersatorium fakultatywne, II sem., 30 godz.)

Zajęcia przeznaczone są dla studentów, których interesuje teatr i chcieliby spróbować swoich sił na scenie oraz rozwinąć swoje umiejętności sceniczne. Spotkania będą odbywać się w formie warsztatów mających na celu przygotowanie spektaklu, począwszy od pracy z tekstem, poprzez przygotowanie scenografii i choreografii, aż do premiery. Na zajęciach studenci będą doskonalić: interpretację tekstu, improwizację, ruch sceniczny oraz sztukę występów publicznych. Celem zajęć jest udostępnienie studentom narzędzi pracy teatralnej, które mogą być wykorzystywane przez uczestników w dowolnym obszarze sztuki i życia codziennego.

mgr Michał Kucharski
BAŁKANY WE WSPÓŁCZESNEJ EUROPIE
(konwersatorium fakultatywne, I sem., 30 godz.)

Celem zajęć jest zapoznanie studentów z procesami społeczno-politycznymi zachodzącymi w krajach bałkańskich i ich analiza w kontekście współczesnej Europy. Wybrane zagadnienia to m.in. temat migracji, ochrony środowiska, relacji z UE. Prócz zdobycia wiedzy na temat wspomnianej problematyki studenci zapoznają się też z podstawami prognozowania i symulacji międzynarodowych. Zdobyte umiejętności pozwolą na głębsze zrozumienie regionu w kontekście współczesności oraz wyposażą w umiejętności przydatne w naukach społecznych i politycznych.

mgr Michał Kucharski
MIASTO WSPÓŁCZESNE. PRZYKŁADY Z DAWNEJ JUGOSŁAWII
(konwersatorium fakultatywne, I sem., 30 godz.)

Celem zajęć jest zapoznanie studentów z przemianami miast i ich mieszkańców na obszarze byłej Jugosławii. Za przykłady posłużą m.in. Sarajewo, Ljubljana, Skopje, Osijek czy Nowy Sad. „Podróż” będzie obejmowała nie tylko najbardziej znane przestrzenie i obiekty czy aktywności. Podstawą do dyskusji na zajęciach będą podstawowe współczesne teorie dotyczące miast, m.in. z zakresu

socjologii miast. Zdobyte umiejętności pozwolą studentom na prześledzenie i analizę kulturowych aspektów życia miejskiego nie tylko w Chorwacji czy Serbii.

prof. UAM dr hab. Galia Simeonova-Konach
„NAJSTARSZE ZŁOTO ŚWIATA”. NIEZNANE DZIEJE CYWILIZACJI
DAWNEJ TRACJI
(konwersatorium fakultatywne, II sem., 30 godz.)

Celem zajęć jest zapoznanie studentów z historią, kulturą i dziedzictwem cywilizacji starożytnej Tracji, powstałej na dzisiejszych ziemiach bułgarskich jak i na obszarach Europy Południowowschodniej oraz tak zwanego Lewantu (Wschodniego basenu Morza Śródziemnego). W ostatnim czasie wzbudziła ona zainteresowanie specjalistów w kontekście przeanalizowania teorii o powstaniu cywilizacji europejskiej. Kurs fakultatywny obejmuje szeroki zakres wiedzy z różnych dziedzin: kulturoznawstwa, historii sztuki, historii społecznej i gospodarczej, antropologii kulturowej. Przedmiotem zainteresowania będzie też problematyka digitalizacji dziedzictwa kulturowego czyli humanistyka digitalna jak i współczesne aspekty turystyki kulturowej. Część zajęć będzie prowadzona w formie prezentacji.

prof. UAM, dr hab. Galia Simeonova-Konach
AKADEMIA PRZEKŁADU
(konwersatorium fakultatywne, II sem., 30 godz.)

Celem zajęć fakultatywnych jest dalsze pogłębianie wiedzy na temat sztuki przekładu w perspektywie studiów kulturowych i współczesnych kontekstów pracy tłumacza. W szczególności akcent będzie położony na przekład literatur słowiańskich, na historię i krytyczny ogląd przekładoznawstwa literatury pięknej. Część zajęć będzie poświęcona problematyce polskich przekładów literatur południowosłowiańskich (też w Internecie). Zdobyte umiejętności pomogą studentom pogłębić wiedzę w dziedzinie translatoryki.

- **INSTYTUT FILOLOGII KLASYCZNEJ:**

WYKŁADY MONOGRAFICZNE

prof. UAM dr hab. Monika Miazek-Męczyńska

MIRABILIA WSCHODU – OBRAZ AZJI W ŁACIŃSKICH LISTACH,
RELACJACH I TRAKTATACH NAUKOWYCH EUROPEJSKICH
PODRÓŻNIKÓW (XIII-XVIII W.)
sem. zimowy

Rozwój kontaktów Europy z Azją warunkowały przez stulecia trzy główne czynniki: ciekawość, strach i chęć zysku. W efekcie w podróż na Daleki Wschód (czy to lądową, czy morską) wyprawiali się ludzie rozmaitych profesji: dyplomaci, żołnierze, uczeni, misjonarze, kupcy. Niekiedy robili to jako oficjalni przedstawiciele europejskich władców lub papieża, kiedy indziej podejmowali ryzyko na własną rękę, wikłając się przy tym w rozmaite tarapaty. Swoje doświadczenia przekazali potomności w pismach o różnym charakterze: listach, relacjach, opisach, dysertacjach naukowych, mapach, słownikach, z których wyłaniał się stopniowo obraz kolejnych miejsc i krain, coraz bardziej odległych i niezmiennie intrygujących dla europejskiego czytelnika. Przedmiotem wykładu staną się owe teksty, ukazujące Europejczykom *mirabilia* Wschodu, przedstawione wraz z okolicznościami ich powstania na szerokim tle historycznym. Zaprezentowani zostaną autorzy łacińskich traktatów, poczynając od franciszkanina Giovanniego Pian del Carpino po jezuitę Nicolasa Trigaulta, przy czym nie zabraknie też polskich akcentów.

prof. UAM dr hab. Rafał Rosół
INSKRYPCJE ŁACIŃSKIE W POZNANIU
sem. zimowy

Przechadzając się po Poznaniu, napotykamy na wiele inskrypcji sporządzonych w języku łacińskim. W sumie można ich znaleźć ponad 1000, z których większość pochodzi z okresu pomiędzy XVI a XVIII w., choć nie brakuje również tekstów powstałych w ciągu kilku ostatnich dekad. Najbardziej obfitymi źródłami pod tym względem są ratusz, katedra i fara, ale mnóstwo interesujących napisów występuje także w innych miejscach. W ramach wykładu zostaną omówione najciekawsze i najważniejsze z punktu widzenia historii i kultury zabytki epigraficzne naszego miasta.

prof. dr hab. Maria Marcinkowska-Rosół
WCZESNOGRECKIE KONCEPCJE UMYŚLU
sem. letni

Wykład poświęcony jest koncepcjom umysłu w okresie archaicznym starożytnej Grecji, przy szerokim ujęciu terminu „umysł”. Interesować nas będzie sposób, w jaki najwcześniejsze greckie teksty opisują sposób ludzkiego myślenia, poznania, świadomości i ich stosunku do ciała. Na bazie Iliady, Odysei, wybranych utworów lirycznych oraz tekstów filozofów przedsokratejskich będziemy starali się prześledzić i zrekonstruować ewolucję samorozumienia człowieka, która miała miejsce w epoce archaicznej.

prof. UAM dr hab. Mateusz Stróżyński
SPRAWIEDLIWOŚĆ W LITERATURZE GRECKIEJ OKRESU
ARCHAICZNEGO I KLASYCZNEGO
sem. letni

Przedmiotem wykładu będzie pojęcie sprawiedliwości oraz związane z nim pojęcia zemsty i zawiści w literaturze greckiej od Homera do Arystotelesa. Wykład dotyczyć będzie zarówno poetyckich czy literackich obrazów sprawiedliwości, jak i - w okresie klasycznym - koncepcji filozoficznych. Pojawiać się będą różne perspektywy badawcze: literaturoznawcze, filozoficzne i psychologiczne.